

**Lokalnie, regionalnie,
ponad granicami**
str. 6–9

PO WER
aktualne konkursy
str. 13–17

**Nowy kierunek
dla energii**
str. 26–28

w Centrum

Magazyn Projektów Europejskich

Nr 1/2018

Wstęp Leszka Buller, dyrektora CPE
str. 3

Współpracy można się nauczyć
Rozmowa z dr. Leszkiem Buller, dyrektorem CPE
str. 4

WSPÓŁPRACA TERYTORIALNA

Lokalnie, regionalnie, ponad granicami
str. 6

Ostatni nabór w programie Interreg Europa
str. 7

Mapa naborów 2018
str. 8

**Wartości Ojca Bronisława Markiewicza
jednoczą młodzież z Polski i Ukrainy**
str. 10

WIEDZA EDUKACJA ROZWÓJ

Ponadnarodowo o problemach społecznych
str. 13

Sięgnij po dodatkowe pieniądze
str. 14

Przeciw przemocy i bezdomności
str. 16

Menedżer rehabilitacji
str. 18

FUNDUSZE DLA SAMORZĄDÓW

**Partnerstwa międzynarodowe szansą
dla samorządów**
str. 20

Nowe szanse dla miast średnich
str. 24

Nowy kierunek dla energii
str. 26

INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

Otoczenie w dobrym klimacie
str. 29

FUNDUSZE DLA NAUKI

Rozwój nauki ze wsparciem unijnym
str. 32

Szerokie horyzonty innowacji
str. 34

STULECIE ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI

**Twierdza Przemyśl i nowe spojrzenie
na historię**
str. 35

W CENTRUM

Z kalendarza transgranicznych wydarzeń
str. 38

CPE ma Rzecznika
str. 41

CPE OD KUCHNI

W słowiańskiej rodzinie
str. 42

FE NA WESOŁO

Mariaże i parytety
str. 45

Szanowni Państwo,

ukierunkowanie na integrację społeczeństw w wymiarze ponadlokalnym i ponadnarodowym to jeden z priorytetów wykorzystania środków finansowych pochodzących z Funduszy Europejskich.

W ramach obecnej perspektywy finansowej mamy dostępnych wiele programów dotyczących szeroko rozumianej współpracy terytorialnej, odnoszącej się do wspólnej realizacji projektów transgranicznych, transnarodowych i międzyregionalnych.

Współpraca transgraniczna jako jedna z form współpracy międzynarodowej to działanie wyrosłe na idei zjednoczenia i współpracy społeczności lokalnych, znacznie wykraczające poza granice państw.

Uważam, że w tym kontekście działalność Centrum Projektów Europejskich jest istotna z punktu widzenia szukania źródeł finansowania wspólnych projektów infrastrukturalnych, historycznych czy kulturalnych dla partnerów z Polski i krajów sąsiedzkich.

Pozycja CPE cały czas rośnie w systemie dystrybucji pieniędzy z UE tak samo jak wskaźnik liczby wniosków o dofinansowanie, które każdego roku

otrzymują dofinansowanie. Projekty Centrum budują dobre relacje sąsiedzkie, promują kulturę lokalną, zachowują dziedzictwo historyczne, ale też chronią środowisko naturalne, rozwijają infrastrukturę czy wymieniają doświadczenia w ramach stosunków sąsiedzkich. Ponadto Centrum prowadzi w porozumieniu z Ministerstwem Inwestycji i Rozwoju Centralny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich. W 2017 roku klienci Punktu skorzystali z ponad 15 000 konsultacji. Potencjalni wnioskodawcy potrzebują kompleksowego doradztwa i będziemy dalej służyć im wszelkim wsparciem.

W Państwa ręce oddajemy pierwszy numer magazynu Centrum Projektów Europejskich. Mam nadzieję, że będzie on nie tylko miejscem służącym informacji i promocji wszystkich dostępnych Funduszy Europejskich, ale też miejscem wymiany dobrych praktyk i przykładów wartościowych przedsięwzięć.

Zachęcam do zapoznania się z pierwszym wydaniem i zapraszam do współredagowania kolejnych.

Leszek Buller

Dyrektor Centrum Projektów Europejskich

Współpracy można się nauczyć

fot. Centrum Projektów Europejskich

Rozmowa z dr. Leszkiem Buller, socjologiem, Dyrektorem Centrum Projektów Europejskich

W CPE realizowane są projekty także wspólnie z partnerami z innego kraju. Czy współpracy można się nauczyć, co decyduje o jej powodzeniu?

Oczywiście współpracy można się nauczyć. Jednakże potrzebna jest wiedza o specyfice kulturowej danego społeczeństwa i pewne predyspozycje w sferze budowania relacji. Zrozumienie innych, odpowiednie podejście do ich specyficznej, narodowej tożsamości, czy też relacji obowiązujących w wybranych państwach może przynieść konkretne rezultaty. Z jednymi łączy nas na przykład wspólna historia. Nawet jeśli różnimy się diametralnie, możemy znaleźć wspólne cele. O owocnej współpracy będzie decydować też umiejętność nawiązania pozytywnych relacji międzyludzkich.

Projekty współpracy transgranicznej czy ponadnarodowej mają przynosić korzyści lokalnym społecznościom – jakie jest dziś poczucie wspólnoty z sąsiadami z drugiej strony granicy, czy myślimy w coraz większym stopniu w kategoriach wspólnych wyzwań i wspólnych interesów?

Odnosząc się konkretnie do współpracy transgranicznej czy ponadnarodowej możemy powiedzieć, że wspólne wyzwania i wspólne interesy zacierają wszelkie różnice między poszczególnymi narodami, co oczywiście przynosi korzyści lokalnym społecznościom. Już na początku XX wieku w Ameryce przeprowadzono różnego rodzaju eksperymenty, w wyniku których udowodniono, że wspólne realizowanie celu powoduje pozytywne relacje wśród wykonawców, a projekty transgraniczne czy ponadnarodowe mają właśnie taki charakter. Ważne jest, aby partnerzy z różnych krajów wspólnie realizowali projekty,

które przyniosą wymierne rezultaty dla społeczności lokalnych.

Czy można powiedzieć, że Centrum Projektów Europejskich jest instytucją ponadkulturową, ponieważ zakres jej działania przekracza granice państwowe?

Zdecydowanie tak. Warto pamiętać, że pracują u nas osoby z wielu krajów, także spoza Unii Europejskiej. Ten międzynarodowy zespół jest naszym atutem, którego potencjału jeszcze pewnie do końca nie odkryliśmy. Każdy program pracuje dla swojego obszaru wsparcia, ale razem stanowimy ponadnarodową grupę, która wprost dba o rozwój europejskiego społeczeństwa. W Programie Południowy Bałtyk partnerami Polski są Niemcy, Dania, Szwecja oraz Litwa, ale tuż obok mamy Program Polska–Rosja z Obwodem Kaliningradzkim. Razem tworzymy szerokie forum współpracy. Podobnie jest z ochroną i rozwojem Karpat. Programy Polska–Białoruś–Ukraina, Polska–Słowacja i zaprzyjaźniony Program Węgry–Słowacja–Rumunia–Ukraina wzajemnie uzupełniają się w tym zakresie. Z Niemcami wiąże nas jeszcze Program Polska–Saksonia na zachodniej granicy, a także Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój w ramach Działania 4.3 Współpraca ponadnarodowa, gdzie Polska współpracuje ze wszystkimi krajami członkowskimi Unii Europejskiej. Wierzymy, że oprócz relacji międzypaństwowych ważne jest także budowanie platform porozumienia o mniej formalnym charakterze. Oprócz tego, że mamy międzynarodowy zespół, nasi pracowni-

cy uczestniczą także w działaniach różnorodnych grup roboczych, złożonych z przedstawicieli dosłownie wszystkich europejskich państw.

Ten ponadnarodowy charakter – jak wpływa na zarządzanie jednostką budżetową?

Różnorodność programów i obszarów wsparcia powoduje, że istnieje możliwość z jednej strony łatwiejszego kreowania współpracy pomiędzy poszczególnymi krajami czy partnerami, z drugiej zaś podejmowania działań wzajemnie uzupełniających się. Partnerzy dzielą się zarówno wiedzą merytoryczną jak i doświadczeniem, a my chcemy tworzyć jak najlepsze warunki dla tej współpracy. Dążymy także do tego, aby poszczególne programy uzupełniały się między sobą. Szukamy na przykład obszarów wspólnych pomiędzy Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój a programami z grupy Interreg. Myślimy też o wspieraniu wnioskodawców w kontekście wstępowania w konsorcja w ramach programu Horyzont 2020. Dzięki całościowemu spojrzeniu na dostępne narzędzia wsparcia można uzyskać o wiele lepsze rezultaty dla regionu, niż w przypadku traktowania ich w sposób wybiórczy. Chcę też potwierdzić, że działania Centrum Projektów Europejskich mają być wsparciem dla realizacji Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Dziękuję za rozmowę.

Rozmawiał Andrzej Słodki

Partnerzy omawiają
wspólny projekt
w ramach
Programu
Południowy Bałtyk

Uczestnicy Forum poszukiwania partnerów w ramach programu Polska-Słowacja

Ukierunkowanie na integrację społeczeństw w wymiarze ponadnarodowym to jeden z priorytetów wykorzystania środków finansowych pochodzących z Funduszy Europejskich. Środki te wydatkowane są m.in. w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT) i Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa (EIS).

Współpraca transgraniczna jako jedna z form współpracy międzynarodowej to działanie wyrosłe na idei zjednoczenia i współpracy społeczności lokalnych, znacznie wykraczające poza granice państw. Podwaliny dla dzisiejszego rozumienia współpracy transgranicznej położone zostały już na początku lat 80. w Europejskiej Karcie Regionów Granicznych i Transgranicznych (dawn. Europejska Karta Regionów Przygranicznych).

Europejski Instrument Sąsiedztwa (The European Neighbourhood Instrument)

Celem EIS jest stworzenie przestrzeni wspólnego dobrobytu i dobrego sąsiedztwa, obejmującej państwa członkowskie Unii Europejskiej oraz kraje partnerskie, poprzez:

- propagowanie praw człowieka, praworządności, trwałej demokracji i uczestnictwa obywateli;
- zrównoważoną gospodarkę i zrównoważony, sprzyjający włączeniu społecznemu rozwój gospodarczy, społeczny i terytorialny, w tym stopniową integrację z unijnym rynkiem wewnętrznym;
- mobilność i kontakty międzyludzkie, w tym wymiany studenckie;
- integrację regionalną, w tym programy współpracy transgranicznej.

Lokalnie, regionalnie, ponad granicami

W ramach EWT Polska może korzystać z programów **transgranicznych**:

- Polska-Słowacja,
- Czechy-Polska,
- Polska-Saksonia,
- Brandenburgia-Polska,
- Meklemburgia-Pomorze Przednie-Brandenburgia-Polska,
- Południowy Bałtyk,
- Litwa-Polska,

transnarodowych:

- Region Morza Bałtyckiego,
- Europa Środkowa

oraz z programu **międzyregionalnego**

- Interreg Europa.

W ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa funkcjonują dwa programy: Polska-Ukraina-Białoruś oraz Polska-Rosja. Są one niezwykle istotne z punktu widzenia możliwości rozwoju współpracy polskich społeczności lokalnych z sąsiadami.

Największym programem współpracy transgranicznej na granicach lądowych w Unii Europejskiej jest Program Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020. Jako cel programu wskazuje się wspieranie transgranicznych procesów rozwojowych na pograniczu Polski, Białorusi i Ukrainy poprzez:

- promowanie rozwoju gospodarczego i społecznego w regionach po obu stronach wspólnej granicy;
- rozwiązywanie wspólnych wyzwań dotyczących środowiska, zdrowia publicznego, bezpieczeństwa i ochrony;
- promocja lepszych warunków i zasad zapewniających mobilność osób, towarów i kapitału.

Piotr Kłós

Ostatni nabór w programie Interreg Europa

Czwarty nabór (7 maja–22 czerwca 2018 r.) to ostatnia szansa na udział w międzynarodowych projektach Interreg Europa w latach 2014–2020.

Program Interreg Europa jest doskonałym narzędziem do inicjowania zmian oraz wprowadzania innowacji. W oparciu o wymianę doświadczeń i wiedzy z partnerami oraz ekspertami mamy możliwość unowocześniania polskich instrumentów polityki (strategie rozwoju miast, gmin, plany społeczno-gospodarcze, strategie niskoemisyjne, regionalne i krajowe programy operacyjne itp.).

Tematyka programu obejmuje wzmacnianie badań naukowych, rozwój technologiczny i innowacje, zwiększanie konkurencyjności MŚP, wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach oraz ochronę środowiska i promowanie efektywnego gospodarowania zasobami.

W projektach mogą uczestniczyć instytucje i władze publiczne szczebla centralnego, regionalnego i lokalnego, podmioty prawa publicznego (np. uczelnie, instytuty, agencje rozwoju, stowarzyszenia, fundacje, lokalne grupy działania itp.), prywatne podmioty non-profit z osobowością prawną (np. uczelnie prywatne, fundacje, izby, NGO itp.).

Informacje o programie i naborze:

- Pakiet dla aplikantów w 4. naborze: www.interregeurope.eu/projects/apply-for-funding/
- Baza poszukiwania pomysłów i partnerów: www.interregeurope.eu/search/
- Opisy zatwierdzonych projektów: www.interregeurope.eu/discover-projects/
- Wsparcie polskich instytucji w poszukiwaniu partnerów (formularz Partner Search): www.ewt.gov.pl/strony/wiadomosci/ostatni-nabor-interreg-europa-formularz-poszukiwania-partnerow-dla-polskich-instytucji/

fot. Program Polska-Słowacja (CPE)

Program INTERREG EUROPA 2014–2020

- Budżet: 359 mln euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
- Obszar wsparcia: współpracę mogą podejmować instytucje z obszaru całej Unii Europejskiej, Norwegii i Szwajcarii.
- Partnerstwo: partnerzy z co najmniej 3 państw, z których co najmniej 2 są państwami członkowskimi UE
- Dofinansowanie (refundacja): dla polskich partnerów: władze i instytucje publiczne – do 85%, podmioty prywatne o charakterze non profit – do 75% kosztów kwalifikowalnych

Bardejów, Słowacja.
2018 to Europejski
Rok Dziedzictwa
Kulturowego

Więcej informacji: Krajowy Punkt Kontaktowy w Polsce – Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, Departament Współpracy Terytorialnej, Wydział Współpracy Transnarodowej i Międzyregionalnej. (IE@mr.gov.pl, 32 253 90 08), www.ewt.gov.pl

**Opracowanie na podstawie materiałów
Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju**

Mapa naborów 2018

1 Program INTERREG Południowy Bałtyk

southbaltic.eu

Priorytet/Działanie:

6 nabór (w przygotowaniu)

Wstępnie:

2.1 Dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe

2.2 Zielone technologie

3.1 Zrównoważony transport

4.1 Wykwalifikowana siła robocza

Okres naboru:

Do zatwierdzenia

3 Program Współpracy INTERREG V A Brandenburgia-Polska 2014-2020

interregva-bb-pl.eu

Priorytet/Działanie:

Oś Priorytetowa I – Wspólne zachowanie i korzystanie z dziedzictwa naturalnego i kulturowego

Okres naboru:

1.02-30.04.2018

Dostępne środki:

10,5 mln euro

Priorytet/Działanie (Nabór 5):

Oś Priorytetowa III – Wzmocnienie transgranicznych zdolności i kompetencji

Oś Priorytetowa IV – Integracja mieszkańców i współpraca administracji

Okres naboru:

3.05-15.07.2018

Dostępne środki:

9,2 mln euro

Priorytet/Działanie (Nabór 6):

Oś Priorytetowa II – Połączenie z Sieciami Transeuropejskimi oraz trwałe i zrównoważony transport

Okres naboru

6.09-31.10.2018

Dostępne środki:

1,456 mln euro

2 Program Współpracy Interreg V A Meklemburgia – Pomorze Przednie / Brandenburgia / Polska

interreg5a.info

Priorytet/Działanie:

Natura i kultura – CS 2

Wspólne utrzymanie i rozwój bioróżnorodności

Natura i kultura – szlaki turystyczne

Transport i mobilność –

inwestycje w portach i przystaniach

Transport i mobilność –

likwidacja deficytów

w transgranicznej sieci drogowej

Dostępne środki:

3,43 mln euro

3,86 mln euro

2,14 mln euro

9,14 mln euro

Okres naboru:

12.04-14.06.2018

4 Program Współpracy INTERREG Polska-Saksonia 2014-2020

plsn.eu

Priorytet/Działanie:

Oś Priorytetowa III – Edukacja transgraniczna

Okres naboru:

9.04-29.06.2018

Dostępne środki:

4,5 mln euro

Priorytet/Działanie:

Oś Priorytetowa IV – Współpraca partnerska i potencjał instytucjonalny

Okres naboru:

29.05-29.06.2018

Dostępne środki:

4,2 mln euro

5 Program Interreg Europa

interregueurope.eu

Czwarty nabór:

7.05- 22.06 2018

Dostępne środki:

ok. 74 mln euro

Wartość dofinansowania:

85% (instytucje publiczne) lub 75% (podmioty prywatne non-profit)

6 Program Współpracy Transgranicznej Polska–Rosja 2014–2020

plru.eu

Priorytety Programu:

1. Współpraca w zakresie zachowania i transgranicznego rozwoju dziedzictwa historycznego, przyrodniczego i kulturowego.
2. Współpraca na rzecz czystego środowiska naturalnego na obszarze transgranicznym.
3. Dostępne regiony oraz trwały transgraniczny transport i komunikacja.
4. Wspólne działania na rzecz efektywności i bezpieczeństwa na granicach.

Okres naboru:

16.04–16.07.2018

Dostępne środki:

41,4 mln euro

Wartość dofinansowania:

min. 100 tys. – maks. 2,5 mln euro
(do 90% wartości projektu)

7 Program INTERREG V A Litwa–Polska

lietuva-polska.eu

Priorytet/Działanie:

Trzeci nabór (w przygotowaniu)

8 Program Współpracy Transgranicznej Polska–Białoruś–Ukraina 2014–2020

pbu2020.eu

Priorytet/Działanie:

Priorytet 1.1 Promocja kultury lokalnej i historii
Priorytet 1.2 Promocja i zachowanie dziedzictwa naturalnego

Okres naboru:

1.08–31.10.2018

Dostępne środki:

5,2 mln euro

Wartość dofinansowania:

min. 20 tys. – maks. 60 tys. euro
(nabór na mikroprojekty,
do 90% wartości projektu)

10 Interreg V A Republika Czeska–Polska

pl.cz-pl.eu

Priorytet/Działanie:

Oś Priorytetowa II – Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia

Nabór 1: standardowy na cały zakres działań

Nabór 2: dedykowany organizacjom/institucjom zarządzającym markami terytorialnymi/turystycznymi

Okres naboru:

Propozycje projektowe do 30.06
Pełne wnioski projektowe do 30.09

Dostępne środki:

18,63 mln euro (Nabór 1)
4 mln euro (Nabór 2)

Priorytet/Działanie:

Oś Priorytetowa III – Edukacja i kwalifikacje

Okres naboru:

3.03–15.05.2018

Dostępne środki:

6,31 mln euro

9 Program Współpracy Transgranicznej INTERREG V A Polska–Słowacja 2014–2020

plsk.eu

Priorytet/Działanie:

Zrównoważony transport transgraniczny (transport multimodalny)

Okres naboru:

5.03–30.04.2018

Dostępne środki:

6,2 mln euro

Wartość dofinansowania:

min. 200 tys. – maks. 3 mln euro z EFRR

Priorytet/Działanie:

Rozwój edukacji transgranicznej i uczenia się przez całe życie

Okres naboru:

5.03–30.04.2018

Dostępne środki:

9,03 mln euro

Wartość dofinansowania:

min. 200 tys. – maks. 1 mln euro

Wartości Ojca Bronisława Markiewicza jednoczą młodzież z Polski i Ukrainy

Fundusze Europejskie pozwalają na realizację ważnych dla rozwoju regionów projektów transgranicznych. W Programie Polska-Białoruś-Ukraina (Program PL-BY-UA) w ramach ochrony i wykorzystania dziedzictwa kulturowego i naturalnego dofinansowanie na kwotę ponad 2,6 mln euro uzyskał projekt „Utworzenie centrów pracy z młodzieżą w Miejscu Piastowym i Skole – dziedzictwo kulturowe i historyczne regionu rzeszowsko-lwowskiego, jako podstawa wartości edukacyjnych Ojca Bronisława Markiewicza”.

Celem projektu jest poprawa i pełne wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego i historycznego terenów przygranicznych powiatu krośnieńskiego i rejonu skolowskiego w rozwoju i wychowaniu młodzieży poprzez pracę i działania kulturotwórcze.

Głównym beneficjentem jest Dom Macierzysty Zgromadzenia Św. Michała Archanioła, który realizuje projekt we współpracy z Parafią Rzymskokatolicką w Skole na Ukrainie. Współpraca ta pogłębi integrację społeczności lokalnych Polski i Ukrainy, bowiem jest to kolejny, po chociażby „Partnerskiej budowie wspólnej przestrzeni turystycznej w oparciu o nowe centra sportu i rekre-

acji młodzieży”, projekt realizowany ze środków Programu PL-BY-UA ukierunkowany na realizację potrzeb i integrację młodzieży.

Europa to znaczy wspólne wartości

Współpraca instytucji Kościoła Katolickiego pokazuje, że istota wezwania zawartego w Orędziu biskupów polskich do biskupów niemieckich jest również aktualna na wschodzie Polski. „Wybacza my i prosimy o wybaczenie” – w duchu wartości dialogu, solidarności, dobra wspólnego i przebaczenia buduje się nowe mosty, a dzięki możliwościom współpracy finansowanej z Funduszy Europejskich wzmacnia się pozytywne relacje i zbliznia historyczne rany obecne w społecznościach lokalnych terenów pogranicza Polski i Ukrainy.

Realizacja projektu pozwoli na prowadzenie wspólnych warsztatów dla młodzieży z zakresu wiedzy teatralnej, fotograficznej oraz wyjątkowych dla terenów wschodnich zdolności ikonopisarstwa.

Do udziału w specjalnych warsztatach zaproszona zostanie młodzież z Polski i Ukrainy, a prace wykonane podczas nich zaprezentowane będą uczestnikom.

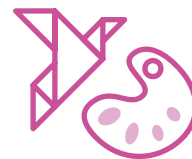
Cele szczegółowe projektu

Powstanie infrastruktury zwiększającej atrakcyjność i dostępność regionu

Promocja dziedzictwa kulturowego, zabytków regionów partnerskich po obu stronach granicy i rozwój współpracy transgranicznej

Organizacja warsztatów dla młodzieży

Wobec wieloletnich zaniedbań w dziedzinie braku utrwalania wzorców kulturowych dla dzisiejszej młodzieży, działania podejmowane przez Michalitów w Miejscu Piastowym ukierunkowane są na przeciwdziałanie tej niekorzystnej sytuacji. Z uwagi na brak odpowiedniej infrastruktury noclegowej, zaplecza gastronomicznego i bazy do prowadzenia zajęć oraz wydarzeń z wykorzystaniem potencjału kulturowego i historycznego wynikającego z doświadczeń w pracy z młodzieżą, zdecydowano się na wykorzystanie możliwości jakie niesie ze sobą Program PL-BY-UA. Budowa centrum pracy z młodzieżą pozwoli na organizowanie dedykowanych młodzieży zajęć i wydarzeń związanych z kulturą i historią całego regionu. Za sukcesem tego projektu stoi m.in. ks. Jerzy Sosiński, ekonom generalny Zgromadzenia św. Michała Archaniola. Jego działania istotnie przyczyniły się do powodzenia całego przedsięwzięcia dzięki

Założenia projektu przewidują również znaczne inwestycje na Ukrainie – na terenie obwodu lwowskiego, wybudowane zostanie centrum kulturalne składające się z pięciu budynków. W głównym budynku będą odbywały się spotkania integracyjne, szkoleniowe oraz warsztaty dla młodzieży, a pozostałe cztery budynki stanowić będą w pełni wyposażoną bazę noclegową.

Ks. Jerzy Sosiński – ekonom generalny

Więcej o programie na stronie:
www.pbu2020.eu

umiejętności nawiązywania dialogu i współpracy z partnerami oraz właściwemu opracowaniu wniosku grantowego.

Piotr Kłós

Rozmowa z ks. Jerzym Sosińskim – ekonomem generalnym Zgromadzenia św. Michała Archaniola

Dlaczego zdecydowali się Państwo na realizację takiego projektu?

Na podjęcie decyzji o projekcie wpłynęły dwie zasadnicze kwestie. Pierwsza z nich to podobieństwo społeczności lokalnych spod Krosna i spod Lwowa. Te dwie grupy, niegdyś stanowiące jedność zostały rozdzielone przez historię. Pomimo tego są one do siebie bardzo podobne, mają wspólną kulturę, łączy je zamiłowanie do teatru i muzyki. Niestety również problemy, które ich dotyczą są do siebie bardzo podobne. Jednym z nich jest oderwanie od sztuki regionalnej, do której dotychczas społeczności te były bardzo przywiązane. Postać mieszkającego i pracującego we Lwowie bł. Ks. Markiewicza jest łącznikiem tych dwóch regionów, więc naturalnie stała się także spoiwem naszego projektu.

Realizowali Państwo już projekty we współpracy ze stroną ukraińską, jak przebiegała ta współpraca?

Posiadamy pozytywne doświadczenia w kontaktach z ks. Mateuszem, proboszczem parafii w Skole oraz miejscowym biskupem. Dotychczasowa współpraca przebiegała bardzo sprawnie. Ponadto nasze działania pozwoliły na przekaza-

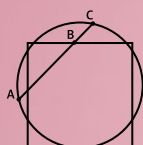
wanie dobrych praktyk związanych z realizacją projektów finansowanych z Funduszy Europejskich dla strony ukraińskiej, która dopiero uczy się korzystania z tych środków. W związku z tym zdecydowaliśmy się na kontynuację tej owocnej współpracy, a założenia projektu i środki unijne na jego realizację stworzyły ku temu doskonałe możliwości.

fot. Archiwum prywatne Zgromadzenia św. Michała Archaniola w Markach

DZIEDZICTWO. TU PRZESZŁOŚĆ SPOTYKA SIĘ Z PRZYSZŁOŚCIĄ

2018
EUROPEJSKI ROK
DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO
#EuropeForCulture

MIĘDZYNARODOWE
CENTRUM
KULTURY
INTERNATIONAL
CULTURAL
CENTRE

WWW.ERDK2018.PL

1784*

*W TYM ROKU POWSTAŁA PIERWSZA
POLSKA MANUFAKTURA PORCELANY.
ZNAJDOWAŁA SIĘ W KORCU NA WOŁYNIU
(DZIŚ UKRAINA).

FOTOGRAFIA: PRACOWNIA KRAJOWA

ORGANIZATOR

MIĘDZYNARODOWE
CENTRUM
KULTURY
INTERNATIONAL
CULTURAL
CENTRE

DOFINANSOWANO
ZE ŚRODKÓW MINISTRA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

PARTNERZY

Komisja Europejska | Przedstawicielstwo w Polsce

Kreatywna Europa

NARODOWY INSTYTUT
DZIEDZICTWA
NATIONAL INSTITUTE OF CULTURAL HERITAGE

NARODOWY WYNIOSK
WYNIOSK MIĘDZYNARODOWY
I DZIEDZICTWA

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Polski
Komitet
do spraw UNESCO

ICOM
International Council of Museums
Polska

NARODOWY
CENTRUM
KULTURY

NARODOWY
CENTRUM
KULTURY

NACZELNA DZIEDZICA
ARTEKÓW PASZTORÓW

PATRONI MEDIALNI

POLSKIE RADIO

POLSKIE RADIO
DŁA ZAGRANIC

SPOTKANIA
Z ZABYTKAMI

Ponadnarodowo o problemach społecznych

foto. Lumen Photos (Shutterstock)

W Centrum Projektów Europejskich trwa nabór na projekty realizowane w formule tzw. Common Framework, w ramach Osi Priorytetowej IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa. Ideą tego typu konkursów jest nawiązanie współpracy i realizacja projektów z partnerami ponadnarodowymi, pochodzącymi z innych krajów Unii Europejskiej.

Potencjalni wnioskodawcy są zobowiązani do założenia swojego profilu na specjalnej platformie European Social Fund. Platforma ta umożliwia znalezienie partnera z innych państw UE oraz nawiązanie z nim współpracy ponadnarodowej.

Tematyka konkursu skierowana jest do uczelni, instytutów badawczych, podmiotów ekonomii społecznej czy jednostek administracji państwowej i samorządowej. Należy pamiętać, że zarówno polski wnioskodawca, jak i partner zagraniczny mogą jednocześnie składać wnioski o dofinansowanie i realizować komplementarne projekty w tym samym czasie w swoich państwach.

Cechą wyróżniającą tego rodzaju konkursu jest zastosowanie zasady wzajemności, co oznacza, że partner ponadnarodowy nie jest finansowany w ramach projektu z Działania 4.3 POWER.

Nabór wniosków kończy się 11.05.2018.
Więcej informacji na www.power.gov.pl

W tegorocznej edycji CPE sformułowało sześć tematów szeroko dotyczących różnych sfer i problemów życia społecznego. Są to:

1. Modernizacja instytucji działających na rynku pracy, takich jak publiczne i prywatne służby zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy oraz lepszej współpracy instytucji i właściwych zaangażowanych podmiotów;
2. Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym;
3. Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia;
4. Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji;
5. Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami;
6. Inwestycje w zdolności instytucjonalne i w sprawność administracji publicznej oraz efektywność usług publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym w celu przeprowadzenia reform, z uwzględnieniem lepszego stanowienia prawa i dobrego rządzenia.

Budżet konkursu: 20 mln zł
Dofinansowanie: do 97% kosztów kwalifikowalnych

Sięgnij po dodatkowe pieniądzę

Przedsiębiorcy, samorządy, uczelnie wyższe, a także fundacje i stowarzyszenia będą mogły uzyskać dodatkowe 100 tys. zł na nawiązanie współpracy ponadnarodowej w ramach realizowanych już projektów.

Dodatkowy grant przeznaczony na wypracowanie i wdrożenie nowych rozwiązań, powstałych dzięki współpracy z partnerami zagranicznymi z kraju członkowskiego Unii Europejskiej, stanowi okazję do uzyskania uzupełniających środków na poszerzenie dotychczas realizowanego projektu o komponent ponadnarodowy i przede wszystkim jest sposobnością do nawiązania międzynarodowych kontaktów.

Cel organizowanego konkursu wpisuje się także w założenia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) oraz zgodny jest z politykami horyzontalnymi, czyli zapewnia zrównoważony rozwój, równość szans i postęp społeczeństwa informacyjnego.

Dodatkowe środki mają być docelowo swoistym oknem na świat dla projektów realizowanych z Regionalnych Programów Operacyjnych czy programu PO WER. W szybko zmieniającej się rzeczywistości dostęp do doświadczeń i wiedzy partnera zagranicznego może być dla projektu trampoliną do uzyskania rezultatów o wiele lepszej jakości.

Dr Leszek Buller
Dyrektor Centrum Projektów Europejskich

Tu jest PO WER!

Konkurs w ramach działania 4.3 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój jest również szczególnym konkursem dla Centrum Projektów Europejskich (CPE).

Zgodnie z przyjętym harmonogramem procedura wstępnej weryfikacji poprawności wniosków zakończona została w styczniu 2018 r., natomiast ocena formalno-merytoryczna zakończyła się w marcu 2018 r. Lista wniosków, które przeszły pozytywnie ocenę formalno-merytoryczną zostanie wkrótce opublikowana. CPE dołoży wszelkich starań, aby grantodawcy jak najszybciej uruchomili swoją procedurę konkursową i umożliwili składanie wniosków przez potencjalnych grantobiorców.

Jest to pierwszy tego typu konkurs realizowany w CPE. W uproszczeniu jego specyfika polega na tym, że ogłoszony został konkurs na konkurs. Obowiązkiem grantodawcy lub grantodawców, którzy wybrani zostaną w naborze przeprowadzanym przez CPE, będzie zorganizowanie konkursu i przekazanie grantów o łącznej wartości ponad 21 milionów złotych. Dlatego stawiamy przede wszystkim na trwałe instytucje mogące wykazać się doświadczeniem zarówno w zakresie udzielania środków finansowych w trybie otwartego naboru, jak i w prowadzeniu działań w odniesieniu do realizacji projektów współpracy ponadnarodowej.

Jarosław Pawlak
Naczelnik Wydziału EFS w CPE

Możliwości finansowania

Ogólna pula środków przeznaczona na dofinansowanie projektów wynosi 22 miliony złotych, przy czym CPE w kryteriach konkursu na wybór grantodawcy lub grantodawców ustaliło, że pojedynczy grantodawca powinien udzielić co najmniej 100 grantów na maksymalną kwotę 100 tys. zł.

Maksymalny dopuszczalny poziom dofinansowania projektu (ze środków UE i środków budżetu państwa) wynosi 97% wydatków kwalifikowanych, przez co wymagany minimalny wkład własny beneficjenta może wynieść tylko 3%.

Kto może obiegać się o dodatkowy grant?

Grupę potencjalnych grantobiorców stanowią mogą jedynie obecni beneficjenci w ramach realizowanych i trwających projektów finansowanych z PO WER lub regionalnych programów operacyjnych. Wybór grantobiorców zostanie dokonany w otwartym naborze, z zachowaniem zasady bezstronności i przejrzystości. Grant może zostać przyznany beneficjentowi projektu standardowego współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w perspektywie finansowej 2014–2020. Współpraca ponadnarodowa powinna wnieść wartość dodaną do projektu w niżej wymienionych obszarach:

**wsparcie
zatrudnienia
i mobilności
pracowników**

**wsparcie
włączenia
społecznego
i walka z ubóstwem**

**inwestycja
w edukację,
umiejętności
i naukę przez
całe życie**

**wzmocnienie
potencjału
instytucjonalnego
i skuteczności
administracji
publicznej**

Obowiązkiem zarówno grantodawcy, jak i grantobiorcy jest precyzyjne zdefiniowanie oczekiwanych efektów i ich mierników, w szczególności w odniesieniu do jakości tego, co ma być dostarczone jako produkt (efekt grantu).

Zgodnie z regulaminem konkursu współpraca w ramach partnerstwa ponadnarodowego powinna polegać na podejmowaniu następujących działań:

Działanie polegające na wymianie informacji i doświadczeń stanowi podstawowy i najprostszy model współpracy ponadnarodowej, który jednak nie może występować samodzielnie. Powinien być traktowany jako etap wyjściowy w realizacji projektu. Szansa, którą stanowi możliwość przeniesienia na polski grunt doświadczeń zagranicznych podmiotów oraz zdobycie na to finansowania powinna być wykorzystana.

Piotr Kłos

Przeciw przemocy i bezdomności

foto: Cathy Yeulet (123RF)

Walka z bezdomnością oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie to tematy konkursu, który został ogłoszony przez Centrum Projektów Europejskich. Projekty będą realizowane we współpracy z partnerami zagranicznymi.

Konkurs przeprowadzony zostanie w ramach działania 4.3 programu Wiedza Edukacja Rozwój (*Współpraca ponadnarodowa*). Czas na składanie wniosków upłynie wraz z końcem czerwca. Warunkiem uzyskania dofinansowania będzie nie tylko zaplanowanie działań zbieżnych z celami konkursu, ale także nawiązanie współpracy ponadnarodowej.

Partner z zagranicy powinien albo wnieść do projektu własne rozwiązania, które sprawdzą się już w jego państwie, albo wspólnie z polskim wnioskodawcą wypracować nowe. – Taka formuła konkursu pozwoli przenieść na polski grunt doświadczenia innych podmiotów, które specjalizują się w danej dziedzinie – podkreśla Leszek Bulter, Dyrektor CPE. – Jest to istotne tym bardziej, że dotykamy ważnych problemów społecznych, których rozwiązanie nie jest proste, wymaga wiedzy, wyciągania wniosków z dotychczasowych doświadczeń – dodaje.

Konkurs przewiduje możliwość realizacji projektów współpracy ponadnarodowej w dwóch tematach:

- wypracowanie metod rozwiązywania problemu bezdomności, w szczególności w zakresie wsparcia osób bezdomnych w wychodzeniu z bezdomności;
- wypracowanie metod przeciwdziałania przemocy w rodzinie z uwzględnieniem działań różnych instytucji realizujących zadania z tego zakresu, w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Działania planowane przez wnioskodawców przewidywać powinny aktywny udział instytucji, które specjalizują się w rozwiązywaniu problemów zasygnalizowanych w tematach konkursu. Mogą to być m.in. ośrodki pomocy społecznej, spółdzielnie socjalne, sądy, służby porządkowe lub instytucje rynku pracy. Poprzez wdrożenie nowych rozwiązań – zgodnie z regulaminem konkursu – rozumie się wykorzystywanie w praktyce nowego instrumentu, narzędzia lub podejścia będącego przedmiotem projektu, zgodnie z założeniami określonymi we wniosku o dofinansowanie.

Minimalna wartość projektu wynosi 500 tys. zł.

W przypadku przedsięwzięć dotyczących pierwszego tematu, czyli rozwiązywania problemów bezdomności, wnioskodawcy będą musieli wypracować i wdrożyć usługi skierowane do osób bezdomnych, polegające między innymi na udzieleniu pomocy psychologicznej lub psychiatrycznej, zapewnieniu specjalistycznej opieki zdrowotnej, wspieraniu w pozyskiwaniu własnych miejsc zamieszkania i opuszczaniu noclegowni lub schronisk dla bezdomnych. Pieniądze będą mogły być też przeznaczone na przeszkolenie kadr zajmujących się wspieraniem osób bezdomnych.

Z kolei projekty związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie mają na celu wypracowanie i wdrożenie programów pomocowych skierowanych do ofiar przemocy w rodzinie, a także podnoszenie kompetencji pracowników instytucji, powołanych do rozwiązywania tego rodzaju problemów.

O dofinansowanie mogą ubiegać się różne podmioty, w tym m.in. jednostki samorządu terytorialnego, instytucje rynku pracy, np. agencje zatrudnienia, urzędy pracy, instytucje pomocy i integracji społecznej, np. regionalne ośrodki polityki społecznej, ośrodki pomocy społecznej, szkoły i placówki systemu oświaty, np. kuratoria oświaty, zakłady doskonalenia zawodowego, prywatne i publiczne szkoły wyższe, a także przedsiębiorstwa i organizacje pozarządowe.

Szczegółowe informacje znajdują się na stronie internetowej www.cpe.gov.pl.

Edyta Żyła

W drugim półroczu 2018 r. CPE planuje ogłoszenie naboru dotyczącego cyberbezpieczeństwa. Jak wynika z badań, w Polsce istnieje dość duży deficyt pogłębionej wiedzy w odniesieniu do tej tematyki. Ponadto jest to jedno z kluczowych zagadnień dotyczących bezpieczeństwa państwa w ogóle.

Planowane konkursy

Celem konkursu będzie przede wszystkim wypracowanie metod, które w istotny sposób podniosą kompetencje przedstawicieli administracji państwowej i samorządowej oraz kluczowych dla gospodarki firm w zakresie cyberbezpieczeństwa. Beneficjentami tego projektu będą mogły być szkoły wyższe, instytuty badawcze, firmy zajmujące się profesjonalnymi szkoleniami.

Kolejny planowany nabór będzie dotyczył problematyki Przemysłu 4.0. Zostanie zorganizowany w odpowiedzi na wyzwania zmieniającego się rynku. Osią tematyczną konkursu będzie podnoszenie kompetencji i kwalifikacji pracowników tak, aby w jak największym stopniu odpowiadały one na wyzwania czwartej rewolucji przemysłowej. Adresatami tego konkursu będą firmy szkoleniowe, szkoły wyższe, instytuty badawcze.

Dokładne tematy konkursów powinny być znane w czerwcu 2018 r.

fot. Katarzyna Białasiewicz (123RF)

Menedżer rehabilitacji? Bezpłatne studia podyplomowe!

Podjęcie nowych, bezpłatnych studiów podyplomowych będzie możliwe dzięki realizacji projektu „Wdrożenie nowego modelu kształcenia specjalistów ds. zarządzania rehabilitacją – jako element systemu kompleksowej rehabilitacji w Polsce”.

W ramach budżetu opiewającego na kwotę ponad 6,3 mln zł zaplanowano działania, których celem jest wypracowanie modelu kształcenia specjalisty ds. zarządzania rehabilitacją oraz przetestowanie tego modelu na nowo utworzonym kierunku studiów. W związku z brakiem odpowiednich regulacji w zakresie kompleksowej rehabilitacji, zakłada się wdrożenie nowych rozwiązań, w szczególności z zakresu aktywizacji zawodowej, kształcenia przez całe życie i tworzenia oraz realizacji polityk publicznych. Istotnym elementem będzie też współpraca i wykorzystanie doświadczeń partnera zagranicznego. Ogólnopolski i strategiczny charakter projektu, szczególnie z punktu widzenia ustawowych zadań PFRON i ZUS, sprawił, że jest on realizowany w trybie pozakonkursowym. Realizacja projektu odbywa się przy wsparciu Centrum Projektów Europejskich (CPE), pełniącego rolę Instytucji Pośredniczącej dla Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER).

Wizja poprawy dostępu do rehabilitacji w Polsce stawia ten projekt wśród najważniejszych, jeśli chodzi o korzyści społeczne. Będziemy dalej rozwijać sieć współpracy z partnerami z Europy oraz angażować świat nauki, aby nasi beneficjenci mieli dostęp do jak najlepszych praktyk, wiedzy i wartościowych doświadczeń.

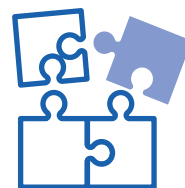
Dr Leszek Buller
Dyrektor Centrum Projektów Europejskich

Ponadto projekt ten wpisuje się w założenia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) premiera Mateusza Morawieckiego, szczególnie uwzględniając założenia „Nowego modelu rozwoju”, opartego m.in. na takich założeniach jak:

**Najlepsza inwestycja
to inwestycja w ludzi**

**Rozwój odpowiedzialny
to rozwój włączający
a nie wykluczający**

**Państwo bardziej
efektywne**

Razem można więcej

Współpraca ponadnarodowa jest warunkiem koniecznym otrzymania dofinansowania w ramach Działania 4.3 programu PO WER, co więcej wsparcie partnera ponadnarodowego pozwoli na znacznie szybsze wypracowanie modelu oraz efektywniejsze wykorzystanie środków finansowych, niż w przypadku próby samodzielnej realizacji działań. Wobec powyższego, jako partner ponadnarodowy w projekcie uczestniczyć będzie niemiecka instytucja – Deutsche Gesetzliche Unfallversicherung e.V. – podmiot posiadający niezbędne doświadczenie i know-how obecny w systemie rehabilitacji kompleksowej w Niemczech. Współpraca z nim polegać będzie na wymianie informacji i doświadczeń oraz transferze, zaadaptowaniu i wdrożeniu rozwiązań funkcjonujących za granicą.

Liderem projektu oraz wnioskodawcą jest Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnospraw-

nych – instytucja posiadająca unikatowe dla Polski doświadczenie, właśnie w obszarze aktywizacji zawodowej oraz społecznej osób niepełnosprawnych. Ponadto PFRON jako ważny podmiot uczestniczący w systemie rehabilitacji osób niepełnosprawnych posiada niezbędną wiedzę i wizję w odniesieniu do wymaganych zmian w tymże systemie. PFRON w swojej dotychczasowej działalności korzystał ze wsparcia Funduszy Europejskich, a dofinansowanie realizowanych projektów przekroczyło kwotę 285 mln zł.

Projekt realizowany będzie także we współpracy z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, jako instytucją posiadającą doświadczenie w zakresie wczesnej rehabilitacji leczniczej, czyli jednego z elementów rehabilitacji kompleksowej jako składowej systemu rehabilitacji zawodowej oraz społecznej osób niepełnosprawnych.

Praktyczna część projektu realizowana będzie w czterech partnerskich ośrodkach akademickich: Uniwersytecie Medycznym w Lublinie, Uniwersytecie Warszawskim, Uniwersytecie Wrocławskim oraz Gdańskim Uniwersytecie Medycznym. Warto podkreślić, że wskazane powyżej uniwersytetkie ośrodki naukowo-badawcze także posiadają doświadczenie w realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszy Europejskich. Doświadczenie w zakresie konstruowania wniosków o dofinansowanie własnych projektów ułatwia starania o nowe granty, dlatego warto o nie aplikować. Nawet nieudana próba stanowi nieocenioną lekcję i ważne doświadczenie na drodze starań o dofinansowanie projektów. Warto także pamiętać o możliwości uzyskania pomocy zarówno w Punktach Informacyjnych Funduszy Europejskich, jak i w Centrum Projektów Europejskich.

Bezpłatne studia podyplomowe

Dwa główne etapy realizacji projektu zakładają opracowanie modelu kształcenia i programu studiów oraz wdrożenie nowego modelu na polskich uczelniach. Studia podyplomowe będą realizowane w dwóch edycjach trwających dwa semestry każda, orientacyjnie od 180 do 200 godzin lekcyjnych. Planuje się przyjęcie średnio po 25 osób na roku w każdym z czterech ośrodków akademickich, co oznacza, że planowana liczba absolwentów wynosi min. 200. Program studiów podyplomowych będzie skierowany do osób (w tym niepełnosprawnych) z wykształceniem wyższym, które chcą zajmować się koordynowaniem procesu całościowej rehabilitacji w modelu rehabilitacji kompleksowej.

Istotnym elementem projektu jest także zorientowanie na rynek pracy, bowiem forma kształcenia jaką są studia podyplomowe stanowi właściwą drogę w celu zdobycia zatrudnienia w wąskich, wymagających specjalistycznej wiedzy zawodach. Specyfika tej formy studiów sprawia, że podejmują je, w większości, osoby posiadające zarówno wykształcenie, jak i doświadczenie związane z przedmiotem tychże studiów.

fot. Alexander Rathns (123RF)

Jak wskazują dane GUS za lata 2015/2016 tę formę podnoszenia kwalifikacji wybrało 152 tysiące słuchaczy zarówno na uczelniach publicznych, jak i prywatnych.

Z korzyścią dla młodych i dla seniorów

Jedna z grup docelowych, której pośrednio dedykowany jest projekt, to społeczność ludzi starszych, a jak podkreśla się w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju – Polacy są najbardziej starzejącym się społeczeństwem Unii Europejskiej. Ponadto seniorzy będą stanowić coraz bardziej istotny segment konsumentów dóbr i usług, co stwarza szanse rozwoju tzw. srebrnej gospodarki. Oczekiwana sylwetka absolwenta studiów podyplomowych, specjalisty ds. zarządzania rehabilitacją – menedżera rehabilitacji – zorientowanego m.in. na kompleksowe zaspokojenie potrzeb konsumpcyjnych i wykorzystanie potencjału nabywczego seniorów sprawia, że projekt ten wpisuje się nie tylko w zidentyfikowane potrzeby na rynku edukacyjnym, jest istotny ze względu na zapotrzebowanie na specjalistyczną kadrę zgłaszane przez instytucje zabezpieczenia społecznego, ale także odpowiada na obecne trendy demograficzne.

Piotr Kłos

Partnerstwa międzynarodowe szansą dla samorządów

foto: Patryk Kościński (123RF)

Most Uniwersytecki
przez Brdę
w Bydgoszczy

Wymiana wiedzy i doświadczenia, nawiązanie kontaktów z partnerami zagranicznymi, przeniesienie na grunt lokalny innowacyjnych rozwiązań, które sprawdziły się w innych państwach – to tylko wybrane korzyści, jakie może przynieść samorządom realizacja projektów o charakterze ponadnarodowym.

Polskie samorządy coraz częściej decydują się na zawarcie umów partnerskich z miastami, obwodami czy związkami wywodzącymi się z innych

państw Unii Europejskiej lub spoza Wspólnoty. Współpraca ta skutkuje organizacją konferencji, targów lub wymianą dobrych praktyk, oraz przygotowaniem wspólnych wniosków o dofinansowanie projektów z funduszy UE. Zdobyte dziś doświadczenia w partnerstwach międzynarodowych traktowane są jako inwestycja w przyszłość – nie tylko lokalną, regionalną, ale przede wszystkim europejską. Celem programów realizowanych w państwach Unii Europejskiej jest wspieranie regionów słabiej rozwiniętych, jak również promowanie na poziomie całej Wspólnoty sprawdzonych pomysłów na np. walkę

z wykluczeniem społecznym czy ocieplaniem się klimatu.

Udana rewitalizacja

Korzystając z unijnych dotacji samorządy mają szansę na odnowienie zdegradowanych miejsc, np. opuszczonych budynków po nieistniejących już zakładach przemysłowych, niedokończonych inwestycji, tzw. budynków-widm, czy dzielnic, które – odnowione – stają się inspiracją dla mieszkańców i nierzadko atrakcją turystyczną. Jednym z polskich samorządów, który efektywnie

wykorzystał szansę na realizację innowacyjnego pomysłu związanego z rewitalizacją, jest Urząd Miasta Bydgoszcz. Samorządowcy zrealizowali projekt w partnerstwie międzynarodowym w ramach **Programu Interreg Europa Środkowa**.

Projekt o skróconej nazwie COBRAMAN (w tłumaczeniu: menedżer do spraw koordynacji działań rewitalizacyjnych terenów przemysłowych), przewidywał wypracowanie kompleksowej koncepcji zarządzania rewitalizacją terenów przemysłowych. W Bydgoszczy usunięto m.in. historyczne zanieczyszczenia na wybranym, niewielkim obszarze i poddano go zagospodarowaniu pod kątem przydatności do celów rekreacyjnych.

Inne miasta uczestniczące w projekcie były odpowiedzialne m.in. za analizy techniczne terenów przemysłowych, ale także opracowanie ich strategii rozwoju. Przykładowo w niemieckim mieście Stuttgart ze środków projektu władze przygotowały strategię marketingową, która miała na celu zmianę postrzegania dawnego terenu przemysłowego przez mieszkańców i turystów.

Podstawą do nawiązania współpracy międzynarodowej jest wspólna potrzeba, wyzwanie lub problem, którego nie da się samodzielnie rozwiązać w skali lokalnej czy regionalnej. Przykładami takich wyzwań mogą być zanieczyszczenie środowiska, nieefektywna sieć transportowa, niska innowacyjność sektora małych i średnich przedsiębiorstw czy konieczność efektywnego gospodarowania energią na obszarach przygranicznych. Udział w międzynarodowych projektach pozwala korzystać z doświadczeń partnerów zagranicznych oraz ułatwia dostęp do nowatorskich rozwiązań, zarówno technologicznych, jak i metodologicznych. Istotna jest również możliwość testowania nowoczesnych rozwiązań.

Projekty realizowane w ramach programów międzynarodowych mogą być początkiem większych przedsięwzięć, realizowanych z krajowych lub Regionalnych Programów Operacyjnych. Fakt, że sprzyjają one podniesieniu wiedzy, kwalifikacji i kreatywności pracowników instytucji uczestniczących w przedsięwzięciach, wpływa na sprawniejsze wykorzystywanie funduszy w pozostałych programach. Nie bez znaczenia jest także wpływ udziału w takim projekcie na rozpoznawalność miasta czy regionu.

Trolejbus Solaris
Trollino 18

Co ważne, cel i planowane rezultaty współpracy międzynarodowej muszą mieć szersze – ponadlokalne, ponadregionalne znaczenie. Projekty powinny tworzyć spójną całość, jednocześnie precyzyjnie określając zadania poszczególnych partnerów biorących w nich udział.

Przy tworzeniu koncepcji pomysłu na projekt warto korzystać z osiągnięć partnerów z bardziej doświadczonych krajów UE takich jak: Finlandia, Niemcy, Hiszpania czy Francja.

Gdynia to miasto posiadające doświadczenie w realizacji dwóch międzynarodowych projektów w ramach Programu **Horyzont 2020**. Współuczestniczy w nich kolejno miasto Brema oraz jedna z niemieckich firm. W projekcie o skróconej nazwie ELIPTIC (polski tytuł: „Elektryfikacja transportu publicznego w miastach”) bierze udział Przedsiębiorstwo Komunikacji Trolejbusowej Sp. z o.o. oraz Uniwersytet Gdański. Głównym celem projektu jest optymalizacja istniejącej infrastruktury i taboru elektrycznego, z myślą o redukcji kosztów oraz zużycia energii elektrycznej. Partnerzy projektu, także spoza naszego kraju, badają możliwości dalszej elektryfikacji transportu publicznego w swoich miastach.

W Gdyni, na podstawie dotychczasowych przykładów wykorzystania trakcji elektrycznej w transporcie miejskim, analizowane są potrzeby w zakresie możliwości doładowania pojazdów elektrycznych w infrastrukturze trolejbusowej. Chodzi o wydłużenie tras komunikacji miejskiej z zastosowaniem m.in. trolejbusów hybrydowych. Realizację zadania umożliwi zakupiony w ramach realizacji projektu sprzęt do mierzenia i rejestracji danych elektrycznych z sieci.

Program Horyzont 2020 to największy program ramowy na rzecz innowacyjności w historii Unii Europejskiej, zastępujący kilka osobnych programów z poprzedniej perspektywy finansowej (jak np. 7. Program Ramowy oraz Program Ramowy na rzecz Konkurencyjności i Innowacji – Competitiveness and Innovation Framework Programme CIP). Oferuje on bardzo bogaty wachlarz tematów, w ramach których można pozyskać dofinansowanie (działania innowacyjne, działania badawczo-innowacyjne, działania wspierające).

W ramach programu Horyzont 2020, w priorytecie „Wyzwania Społeczne” dla samorządów dostępna jest propozycja konkursów pod wspólnym hasłem „Europa w zmieniającym się świecie – społeczności włączające, innowacyjne i refleksyjne”.

W ramach propozycji na stronie Komisji Europejskiej zamieszczono bliższe informacje na temat konkursów, które dedykowane są zagadnieniom transformacji społeczno-ekonomicznej i kulturowej w kontekście 4. Rewolucji Przemysłowej („Socioeconomic and cultural transformations in the context of the Fourth Industrial Revolution”).

Wybrane tematy poszczególnych konkursów to: „Collaborative approaches to cultural heritage for social cohesion”, „Innovative solutions for inclusive and sustainable urban environments” oraz „The societal value of culture and the impact of cultural policies in Europe”. Ogłoszenie konkursów nastąpi 6 listopada 2018 roku, natomiast przyjmowanie wniosków w międzynarodowych konsorcjach skończy się 14 marca 2019 r.

Komisja Europejska, dbając o możliwie najwyższą jakość składanych wniosków, daje wnioskodawcom dużo czasu na znalezienie partnerów do projektów oraz przygotowanie propozycji projektowych. W programie Horyzont 2020 przygotowanie aplikacji trwa co najmniej kilka miesięcy.

Aktualnie dostępne konkursy o tematyce związanej z innowacjami, ale także m.in. dziedzictwem kulturowym, zdrowiem i zapewnieniem lepszego rozwoju społecznościom lokalnym zamieszczone są na stronie internetowej Komisji Europejskiej, w tzw. Participant Portal. Aplikacje składane mogą być wyłącznie poprzez system elektroniczny Komisji Europejskiej, a dokumentacja obejmuje część formalną (A) i merytoryczną (B). Największe szanse na sukces mają propozycje

Filharmonia
Pomorska
w Bydgoszczy

fot. Patryk Kośmider (i23RF)

projektowe dokładnie wpisujące się w tematykę konkretnego konkursu, ale również uwzględniające wielodyscyplinarność, np. dziedzictwo kulturowe połączone ze zdrowiem.

Stolica Innowacji

Ciekawą propozycją konkursową dla samorządów efektywnie wdrażających innowacyjne rozwiązania w różnych dziedzinach życia jest inicjatywa Komisji Europejskiej nadawania tytułu Europejskiej Stolicy Innowacji „The European Capital of Innovation (iCapital)”. W procedurze konkursowej nie jest brany pod uwagę ani charakter międzynarodowego konsorcjum, ani budżet planowanego projektu – liczy się pokazanie wdrażanych przez samorząd innowacji oraz ich wpływ na coraz wyższą jakość życia mieszkańców. Ważna jest także umiejętność wykorzystania konkretnych technologii w codziennym życiu, np. dla seniorów, którzy mogą efektywnie korzystać z e-udogodnień w formie konsultacji lekarskich przez Internet lub zamówień zakupów z dostawą do domu.

Zwycięzca konkursu otrzyma nagrodę specjalną w wysokości miliona euro. Przewidziano także 5 nagród dodatkowych dla kolejnych 5 miast, w wysokości po 100 tys. euro. 12 miast-finalistów będzie mogło promować swoje osiągnięcia w dziedzinie innowacji oraz wymieniać doświadczenia w tym zakresie, natomiast wszyscy finaliści włącznie zostaną do specjalnej sieci alumnów konkursu.

Uczestnicy konkursu – europejskie samorządy – muszą spełnić określone kryteria formalne takie jak: lokalizacja na terytorium UE, liczba ludności miasta powyżej 100 tys. osób. Wnioski można składać do 21 czerwca br.

Wnioskodawcy muszą opisać dokonania władz samorządowych w zakresie np. wprowadzania innowacyjnych pomysłów, procesów i narzędzi wspartych konkretnymi modelami zarządzania. Konieczne jest udowodnienie, że miasto zgłaszające się do współzawodnictwa jest najlepszym inkubatorem dobrych praktyk, które mogą zostać jednocześnie wprowadzone w życie w podobnych aglomeracjach i skupiskach miejskich. Istotne jest również wykazanie, że wprowadzane innowacje mają konkretny, wymierny wpływ na coraz większą liczbę mieszkańców (danych grup odbiorców, np. seniorów, artystów czy osób młodych).

Wymienione programy to jedynie przykłady wielu możliwości rozwoju samorządów, jakie otwiera przed nimi Unia Europejska. Na stronie internetowej www.funduszeuropejskie.gov.pl można poszukiwać również innych programów czy konkursów, które będą ogłaszane do zakończenia tej perspektywy finansowej, czyli co najmniej do roku 2020.

Magdalena Pokrzycka-Walczak

Nowe szanse dla miast średnich

fot. Dziewul (123RF)

Ratusz w Nowym Sączu

Zapewnienie warunków do trwałego rozwoju nie tylko metropoliom, ale także mniejszym miastom, to cel, jaki na najbliższe lata postawił sobie polski rząd. W jego realizacji pomóc ma tzw. Pakiet dla miast średnich, obejmujący m.in. dofinansowanie projektów samorządowych z funduszy UE.

Rozwój małych i średnich miast stanowi realizację celów rozwojowych wskazanych przez rząd w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Wychodząc naprzeciw tym priorytetom Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju jako jeden z projektów strategicznych wskazało Pakiet dla średnich miast.

Jednym z elementów Pakietu jest zapewnienie preferencji miastom tracącym funkcje społeczno-gospodarcze w krajowych programach operacyjnych finansowanych z Funduszy Europejskich, aby mogły skutecznie wykorzystywać swoje przewagi konkurencyjne.

Współpraca z PFR

Drugim ważnym elementem Pakietu dla średnich miast jest inicjatywa realizowana wspólnie z Polskim Funduszem Rozwoju (PFR). W jej ramach wszystkie średnie miasta zostały zaproszone do zgłoszenia inwestycji, które miały zostać poddane eksperckiej analizie PFR pod kątem możliwych źródeł finansowania i formy instytucjonalno-prawnej. Wszystkie miasta średnie, które zgłosiły swoje inwestycje (łącznie 270 inwestycji ze 147 miast) mają możliwość udziału w spotkaniu przedinwestycyjnym z ekspertami Funduszu współpracującymi z Bankiem Gospodarstwa Krajowego, BGK Nieruchomości, konsultantami Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich oraz Departamentem Partnerstwa Publiczno-Prywatnego w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju. W przypadku, gdy analizowane projekty będą spełniać określone kryteria m.in. efektywności ekonomicznej, Polski Fundusz Rozwoju będzie mógł zaangażować

Miasta średnie

Miasta średnie to takie, w których liczba mieszkańców wynosi pomiędzy 20 a 100 tys. osób (w przypadku stolic powiatów nie będących miastami wojewódzkimi może być to jedynie 15 tys.). Obecnie jest to 255 miejscowości w całej Polsce, wśród których 122 zidentyfikowano jako miasta, które wymagają szczególnego wsparcia.

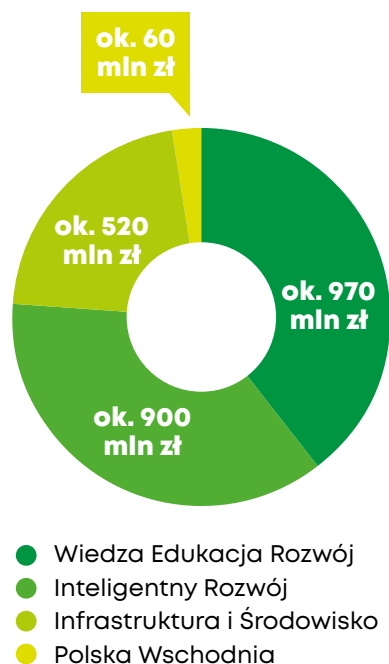
wać się jako inwestor, wykorzystując środki Funduszu Inwestycji Samorządowych.

Miasta Limanowa i Nowy Sącz już skorzystały z tej możliwości, dzięki czemu w styczniu br. podpisano umowy dotyczące nabycia przez Fundusz Inwestycji Samorządowych pakietu udziałów w spółkach komunalnych – Miejskim Zakładzie Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej od Miasta Limanowa oraz w Sądeckich Wodociągach – co pozwoli na sfinansowanie ważnych dla mieszkańców potrzeb inwestycyjnych.

PO WER dla miast średnich

W latach 2018–2019 planowane są także dedykowane lub preferencyjne konkursy dla średnich miast w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER). Nabory dotyczyć będą m.in. aktywizacji zawodowej młodych osób, utworzenia szkół, usprawnienia procesów w jednostkach samorządu terytorialnego związanych z obsługą podatkową, zarządzaniem nieruchomościami oraz obsługą inwestora. Planowane są również konkursy na dofinansowanie działań, które usprawnią proces konsultacji społecznych dotyczących planowania przestrzennego.

Preferencyjne nabory dla miast średnich w krajowych programach operacyjnych FE:

Dotychczas przeznaczono na pakiet łącznie ok. 2,5 mld zł.

W ramach Pakietu dla średnich miast, w dniu 19 marca 2018 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia Rządowego Programu na rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Regionów poprzez Wsparcie Lokalnej Infrastruktury Drogowej, który realizowany będzie w 2018 roku.

Inwestycje drogowe w średnich miastach

Celem programu jest dofinansowanie lokalnej (gminnej i powiatowej) infrastruktury drogowej. Budżet Programu to 500 mln zł. Wkład własny JST w roku 2018 wynosi co najmniej 20% wartości zadania realizowanego w tym roku.

Szczegółowe informacje można znaleźć na stronach internetowych Urzędów Wojewódzkich.

W marcu ruszył natomiast dedykowany miastom średnim nabór w ramach Działania 2.18 Wysoka jakość usług administracyjnych PO WER. Konkurs dotyczy wdrażania rozwiązań poprawiających efektywność zarządzania usługami istotnymi dla prowadzenia działalności gospodarczej w administracji publicznej (podatki i opłaty lokalne oraz zarządzanie nieruchomościami). Konkurs skierowany jest wyłącznie do miast średnich, a jego budżet to 31 mln zł.

Więcej informacji, w tym listę aktualnych konkursów wraz z dokumentacją konkursową, terminami oraz szkoleniami dotyczącymi zasad poszczególnych naborów, znaleźć można na stronie <http://www.miiir.gov.pl/strony/strategia-na-rzecz-odpowiedzialnego-rozwoju/kluczowe-projekty/pakiet-dla-srednich-miast/>

Piotr Kłós

Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze otrzymały preferencje również w ramach konkursu dotacji „Human Smart Cities” – Inteligentne miasta współtworzone przez mieszkańców finansowanego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014–2020.

Inteligentne miasta średnie

Jego celem jest wypracowanie rozwiązań technologicznych i innowacji społecznych, które mają na celu lepsze zarządzanie i organizację tkanki miejskiej.

Nowy kierunek dla energii

fot. Zych (23RF)

Wywiad z Anetą Gocek – ekspertką w dziedzinie realizacji i oceny projektów z obszaru odnawialnych źródeł energii oraz termomodernizacji, współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

stąd ich nazwa. Dają możliwość produkcji energii nie tylko dużym firmom energetycznym, ale także każdemu z nas.

Jak wygląda rynek energii w Polsce? Jakie są jego główne cechy?

Polski rynek energii zdecydowanie należy do energii konwencjonalnej, obserwujemy jednak coraz silniejszy udział OZE w tym sektorze. Rozwój źródeł odnawialnych powoduje, że już dziś każdy z nas, bez zbędnych formalności, może być producentem energii, tzn. **prosumentem**. Przy czym pamiętajmy, że ta możliwość dotyczy instalacji o mocy nieprzekraczającej **40 kW mocy**.

Co więcej, ustawa o odnawialnych źródłach energii dała zielone światło temu kierunkowi. W najnowszym projekcie ustawy o OZE z lutego 2018 pojawiła się propozycja zwiększenia mocy instalacji prosumenckiej do **50 kW**. Takie rozwiązanie stymulować ma rozwój odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych w Polsce.

Aktualnie obowiązujące prawo daje możliwość rozwoju lokalnych producentów energii poprzez tworzenie klastrów czy spółdzielni energetycznych. Jest to bardzo dobry kierunek umożliwiający zaangażowanie się lokalnych społeczności w rozwój rynku energii. Mówi się także o energetyce obywatelskiej, pozwalającej na lokalizowanie źródeł energii tam, gdzie jest na nią zapotrzebowanie. W ten sposób nie tylko ogranicza

Aneta Gocek

Współautorka kilkunastu analiz (tzw. Due Dilligence dla instytucji finansowych), absolwentka studiów podyplomowych z zakresu odnawialnych źródeł energii, stypendystka Uniwersytetu w Mannheim (Niemcy), gdzie odbyła także praktykę w firmie związanej z OZE. Jest trenerem prowadzącym szkolenia z obszaru odnawialnych źródeł energii.

Zawodowo związana z firmą zajmującą się kompleksowymi usługami w zakresie realizacji projektów z obszaru odnawialnych źródeł energii, w tym pozyskiwania funduszy strukturalnych na inwestycje w OZE.

Na początek wyjaśnijmy, co rozumiemy pod pojęciem odnawialne źródła energii?

Odnawialne źródła energii (w skrócie OZE) w odróżnieniu od źródeł konwencjonalnych, mają tę właściwość, że w związku z naturalnymi procesami przyrodniczymi nieustannie się odnawiają,

się koszty związane z jej przesyłem, ale także buduje się świadomość i akceptację mieszkańców dla odnawialnych źródeł energii.

Do czego w tym obszarze dążymy?

Kierunek zmian zależy przede wszystkim od stabilnego prawodawstwa, które stymuluje rozwój. W ostatnim czasie nastąpiły zmiany dotyczące np. rozwoju klastrów energii. Ponadto aktualne rozwiązania prawne wprowadzają rynek aukcyjny dostępny dla przedsiębiorców oferujących energię z OZE, jednak nie dla producentów indywidualnych. Prosumenci bowiem rozliczają się z energii w uproszczony sposób (poprzez tzw. net-metering). Inwestorzy na aukcji oferują energię konkurując ze sobą, co powoduje z jednej strony rozwój OZE (dzięki gwarancji odkupu energii po określonej stawce przez okres 15 lat), z drugiej stopniowe obniżanie cen produkcji energii.

Poza tym, w związku z dotacjami, jakie można uzyskać w większości województw w ramach tzw. „programów parasolowych”, będziemy mogli zaobserwować w najbliższych latach wiele instalacji przydomowych, w których dominować będzie wykorzystanie energii słonecznej.

Kolejnym ważnym elementem jest rozwój technologii magazynowania energii. W tym zakresie wszyscy czekamy na przełom. Przystępna cenowo technologia magazynowania energii z pewnością zrewolucjonizuje rynek i umożliwi dalszy rozwój w sektorze odnawialnych źródeł energii – do czego niewątpliwie dążymy.

Dla samorządów efektywność energetyczna to przede wszystkim:

**Termomodernizacja budynków
(najlepiej ta kompleksowa, głęboka)**

**Planowanie zastosowania odnawialnych
źródeł energii w celu zmniejszenia zużycia
energii, powstającej ze źródeł
konwencjonalnych**

- **wiatr**, a dokładniej siła wiatru (możliwa produkcja energii przez małe przydomowe wiatraki oraz duże elektrownie wiatrowe)
- **słońce**, a dokładniej promieniowanie słoneczne (możliwa produkcja energii elektrycznej/ciepłej poprzez panele fotowoltaiczne/solary)
- **woda**, a dokładniej siła cieków wodnych (możliwa produkcja energii poprzez małe elektrownie wodne, ale także przez elektrownie szczytowo-pompowe)
- **biomasa**, a dokładniej produkty/odpady pochodzenia roślinnego i zwierzęcego (np. słoma, rośliny energetyczne, odpady z drewna, gnojowica, itd.)
- **geotermia** – ciepło ziemi.

Odnawialne źródła energii

To jest, jak sądzę, kierunek zmian, a zarazem trendów na całym świecie, do ograniczenia kosztów związanych z produkcją energii z OZE.

Jakie projekty według Pani mają największe szanse na uzyskanie dofinansowania?

Zdecydowanie tylko dobre projekty powinny mieć możliwość otrzymania dofinansowania, ale nie zawsze tak się dzieje. Przykładem mogą tu być te zgłaszane w ramach wspomnianych już „programów parasolowych”. Niestety koncepcje techniczne dla poszczególnych gospodarstw domowych są przygotowywane bez przeprowadzenia wizji lokalnej. Jest więc możliwe, że wiele z nich nie przyniesie zakładanych rezultatów. Dodatkowo dochodzi tutaj aspekt proponowanych rozwiązań technologicznych, które w innych krajach europejskich czy na świecie zaczynają być wycofywane. To wszystko skłania do postawienia tezy, że niektóre przedsięwzięcia bywają nieprzemyślane, tak samo jak decyzje o ich realizacji podejmowane są pod presją wyników czy społeczności. Powtórzę jednak, że tylko dobre projekty powinny uzyskiwać dofinansowanie.

Co oznacza „dobry projekt”?

Dobry projekt jest przede wszystkim faktycznie potrzebny, to znaczy odpowiada potrzebom wnioskodawcy. Jest rzetelnie przygotowany od strony technicznej (nie zawiera błędów) i zakłada zastosowanie odpowiednich technologii, które są możliwe do zrealizowania w określonym czasie. Chciałabym podkreślić, że przygotowanie dobre-

Podstawowe zadania doradcy energetycznego

- pomoc w przygotowaniu audytów energetycznych
- wsparcie w zakresie wdrażania rekomendacji wynikających z audytów energetycznych
- doradztwo w realizacji zamówień publicznych
- dobór instrumentów finansowych
- informowanie o możliwych i najkorzystniejszych źródłach finansowania projektu
- pomoc w zakresie montażu finansowego projektu
- doradztwo w zakresie stosowania właściwych przepisów podczas przygotowywania wniosku o dofinansowanie.

go projektu wymaga czasu, a samo uzyskanie dofinansowania nie stanowi nawet połowy sukcesu. Im lepiej przygotowany projekt – tym łatwiejsza i bezproblemowa będzie jego realizacja, a następnie rozliczenie. Jak wszyscy wiemy dopiero prawidłowe rozliczenie i osiągnięcie zakładanych rezultatów stanowi o sukcesie.

Na co zwróciłaby zatem Pani szczególną uwagę przy opracowywaniu projektu w obszarze efektywności energetycznej i OZE?

W przypadku przygotowywania projektów np. z zakresu termomodernizacji kluczowym elementem i podstawą do podjęcia dalszych kroków jest profesjonalne i rzetelne opracowanie audytu energetycznego. To na jego podstawie przygotowuje się projekt. Jeżeli rozważamy przedsięwzięcie, które zwiększyłoby udział OZE, należy pamiętać, aby zostały opracowane koncepcje techniczne wskazujące optymalne rozwiązania oraz zaplanowane użycie właściwej, najbardziej efektywnej technologii – to gwarantuje powodzenie.

W jaki sposób można uzyskać wsparcie podczas planowania przyszłych działań?

Zwróć Państwa uwagę na projekt „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”, realizowany w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020. Projekt odpowiada na potrzeby samorządów w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE. Jego niezwykle istotnym elementem jest powołanie **doradców energetycznych**, których usługi są bezpłatne. Ze swojej strony polecam korzystanie z ich wiedzy.

Projekt ten jest realizowany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) we współpracy z 15 Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW) oraz Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubelskiego.

Na koniec pytanie istotne dla samorządów – jakie źródła finansowania dostępne są dla jednostek samorządu terytorialnego i podmiotów działających w ich imieniu?

Samorządy mogą starać się o środki na finansowanie działań, które służą poprawie efektywności energetycznej z różnych źródeł. W mojej ocenie najistotniejszym z nich są dotacje. Należy przy tym pamiętać, że jest to instrument wymagający czasu. Przygotowanie projektu od strony merytorycznej (w tym technicznej), opracowanie dokumentacji aplikacyjnej, a także oczekiwanie na weryfikację złożonego wniosku wymagają czasu, a żadnego z tych elementów nie można pominąć. W związku z tym coraz bardziej popularne stają się tzw. zwrotne instrumenty finansowe, takie jak poręczenia kredytów czy kredyty udzielane na zasadach preferencyjnych. Są one zdecydowanie szybszą ścieżką do uzyskania finansowania projektu.

Niezależnie od sposobu finansowania, jednym z elementów planowania przez samorządy efektywności energetycznej powinny być odnawialne źródła energii. To one zwiększają niezależność energetyczną. Samorządy powinny koncentrować się na dążeniu do tego, aby minimalizować zużycie energii poprzez jej oszczędzanie. To mieszkańcy poszczególnych wsi, miast czy miasteczek łącznie zużywają nieporównywalnie więcej energii niż przemysł. I to od tego powinno się zaczynać rozmowy o efektywności energetycznej.

Rozmawiała: Aleksandra Obarska

Otoczenie w dobrym klimacie

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w podejmowanych działaniach wykorzystuje możliwości, jakie stwarzają Fundusze Europejskie. Odzwierciedleniem tych działań jest strategia Funduszu na lata 2017–2020.

NFOŚiGW pełni rolę Instytucji Wdrażającej działań dla dwóch osi Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w programowaniu na lata 2014–2020 (POIiŚ 2014–2020).

Ponadto NFOŚiGW pełni funkcję Krajowego Operatora Zielonych Inwestycji (GIS – Green Investment Scheme), a także operatora projektów, które uzyskują wsparcie z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

Działania na rzecz odpowiedzialnego rozwoju

Na końcowym etapie przygotowania jest wspólne porozumienie NFOŚiGW oraz WFOŚiGW w sprawie przyjęcia i realizacji Krajowego Pakietu Czystego Powietrza (KPCP), który zapewni kompleksowe przeciwdziałanie dla powstawania smogu. Ponadto przygotowywane są nowe programy, w tym program priorytetowy „Termomodernizacja budynków mieszkalnych”, którego końcowymi beneficjentami będą osoby fizyczne posiadające prawo własności lub będące współwłaścicielem budynku. Jako formę dofinansowania przewiduje się dotacje z pożyczką, pożyczki z umorzeniem i/lub pomoc zwrotną. Najszerze wsparcie kierowane będzie do osób dotkniętych **ubóstwem energetycznym**, co w pełni wpisuje się w założenia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku).

Ubóstwo energetyczne

Sytuacja, w której osoba lub osoby tworzący gospodarstwo domowe nie mogą pozwolić sobie na energię lub usługi energetyczne niezbędne w celu zapewnienia godnych warunków życia, takich jak ogrzewanie, gotowanie itp.

Ponadto wsparcie projektów i innych działań ekologicznych realizowane jest w oparciu o programy priorytetowe, których lista jest corocznie uchwalana przez Radę Nadzorczą NFOŚiGW. Wsparcie to udzielane jest w formie niskooprocentowanych pożyczek, których zwroty stanowią tzw. odnawialne źródło finansowania, a także dotacji, częściowych umorzeń pożyczek oraz inwestycji kapitałowych.

Programy te stanowią podstawę do przyjmowania i rozpatrywania wniosków o dofinansowanie przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Zawarto w nich formy i warunki dofinansowania, a także określono kryteria wyboru projektów.

Zamierzeniem NFOŚiGW jest zapewnienie transparentności w zakresie finansowania, obiektywizmu i bezstronności w dystrybucji środków finansowych.

Dodatkowe informacje

Na stronie internetowej NFOŚiGW pod adresem: www.nfosigw.gov.pl/nabor-wnioskow znajdują Państwo pełną informację o aktualnych i planowanych naborach w 2018 roku dla programów priorytetowych NFOŚiGW oraz działań, dla których NFOŚiGW jest Instytucją Wdrażającą.

Wojciech Stawiany (NFOŚiGW)

Nabory planowane do realizacji w roku 2018 dla działań POIiŚ 2014–2020
Instytucja wdrażająca: NFOŚiGW

	Tytuł działania	Okres naboru	Beneficjenci
Oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki	Działanie 1.5 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu Typy projektów • przebudowa istniejących systemów ciepłowniczych i sieci; • budowa przyłączy do istniejących budynków i instalacja węzłów indywidualnych; • budowa nowych odcinków sieci ciepłej wraz z przyłączami i węzłami ciepłowniczymi; • podłączenia budynków do sieci ciepłowniczej.	30 V – 30 VII 2018	• Przedsiębiorcy • JST oraz działające w ich imieniu jednostki organizacyjne • Spółdzielnie mieszkaniowe • Podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych JST nie będące przedsiębiorcami

I oś priorytetowa – Zmniejszenie emisyjności gospodarki – we współpracy z Ministerstwem Energii

	Tytuł działania	Okres naboru	Beneficjenci
Oś priorytetowa II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu	Działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska Typ projektów Systemy gospodarowania wodami opadowymi na terenach miejskich	IV – VI 2018	• JST i ich związki oraz działające w ich imieniu jednostki organizacyjne • Podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych JST
	Działanie 2.2 Gospodarka odpadami komunalnymi Typ projektów Projekty obejmujące elementy gospodarki odpadami zgodnej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami z wyłączeniem instalacji do termicznego przekształcania odpadów	31 V – 31 VII 2018	
	Działanie 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego	30 III – 30 V 2018	

II oś priorytetowa – Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu – we współpracy z Ministerstwem Środowiska

1. Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi

- 1.1. Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach
- 1.2. Budowa, przebudowa i odbudowa obiektów hydrotechnicznych
- 1.3. Inwestycje w gospodarce ściekowej poza granicami kraju, w zlewni rzeki Bug

2. Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi

- 2.1. Racjonalna gospodarka odpadami
- 2.2. Ochrona powierzchni ziemi
- 2.3. Geologia i górnictwo
- 2.4. Gospodarka o obiegu zamkniętym w gminie – program pilotażowy

3. Ochrona atmosfery

- 3.1. Poprawa jakości powietrza
- 3.2. System Zielonych Inwestycji (GIS – Green Investment Scheme) – GEPARD – Bezemisyjny transport publiczny
- 3.3. SOWA – oświetlenie zewnętrzne
- 3.4. GEPARD II – transport niskoemisyjny
- 3.5. Budownictwo Energooszczędne

4. Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów

- 4.1. Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej

5. Międzydziedzinowe

- 5.1. Wsparcie Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska
- 5.2. Zadania wskazane przez ustawodawcę
- 5.3. Wspieranie działalności monitoringu środowiska
- 5.4. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków
- 5.5. Edukacja ekologiczna
- 5.6. Współfinansowanie programu LIFE
- 5.7. SYSTEM – Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych
- 5.8. Wsparcie przedsięwzięć w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki
- 5.9. Gekon – Generator Koncepcji Ekologicznych
- 5.10. Wzmocnienie działań społeczności lokalnych dla zrównoważonego rozwoju
- 5.11. Wsparcie dla Innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce

**Lista
priorytetowych
programów
NFOŚiGW
na 2018 rok**

Rozwój nauki ze wsparciem unijnym

fot. Alexander Rath (123RF)

Fundusze Europejskie stanowią istotny element wspierania rozwoju nauki w Polsce. Przykładem instytucji wyspecjalizowanej w jej pozabudżetowym finansowaniu jest Fundacja na rzecz Nauki Polskiej (FNP), która już w latach 2007/2008 rozpoczęła przekazywanie środków europejskich polskim naukowcom.

W ramach obecnej perspektywy finansowej wsparcie z funduszy strukturalnych w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (PO IR) 2014–2020 wynosi przeszło miliard złotych.

Największym programem realizowanym obecnie przez Fundację na rzecz Nauki Polskiej, na który przeznaczono z Funduszy Europejskich kwotę 532 mln zł, jest realizowany od 2015 roku program pod nazwą *Międzynarodowe Agendy Badawcze* (MAB). Jego celem jest umożliwienie prowadzenia wysokiej jakości badań naukowych i prac rozwojowych przez zespoły wybitnych polskich i zagranicznych naukowców oraz stworzenie w Polsce wyspecjalizowanych, wiodących w skali światowej jednostek naukowych.

W ramach MAB jak do tej pory przyznano finansowanie siedmiu projektom na łączną sumę

**Wykorzystanie
Funduszy
Europejskich
przez FNP
w latach
2008–2015**

**liczba zatrudnionych
stypendystów**

**liczba zrealizowanych
projektów**

421 mln zł

**suma przekazana
beneficjentom**

Dlaczego to właśnie nam powierzono te fundusze? Myślę, że przede wszystkim ze względu na markę i profesjonalizm działania Fundacji. (...) Dzięki realizacji programów finansowanych z pieniędzy unijnych mogliśmy znacząco zwiększyć skalę naszej działalności. W pierwszej perspektywie finansowej UE (2007–2013) do corocznie przekazywanych naszym beneficjentom ok. 20 mln ze środków własnych mogliśmy dołożyć ok. 100 mln z funduszy strukturalnych.

prof. Maciej Żylicz
www.fnp.org.pl

262 mln zł. Wsparcie uzyskały na przykład badania nad nowotworami oraz nowymi technologiami kwantowymi w ramach nowo tworzonych wysoko specjalistycznych ośrodków naukowych.

Drugim filarem wsparcia sektora badań i rozwoju, obok MAB, jest *Zwiększanie potencjału kadrowego sektora B+R*, na który przeznaczono 615 mln zł ze środków PO IR.

Ostatnie nabory

Fundacja na rzecz Nauki Polskiej zakończyła na początku roku nabory projektów w ramach kilku interesujących programów. Wszystkich laureatów

ostatnich rund konkursowych poznamy na przełomie II i III kwartału 2018. Aktualnie FNP pracuje nad nową koncepcją finansowania badań w ramach projektów zespołowych. Szczegółowe informacje na ten temat zostaną podane w II kwartale br. na stronie internetowej Fundacji: www.fnp.org.pl. Zachęcamy także do odwiedzenia strony internetowej Narodowego Centrum Badań i Rozwoju www.ncbr.gov.pl, na której wybrani w konkursach laureaci umieszczają oferty pracy w swoich zespołach badawczych.

TEAM i TEAM-TECH – skierowane są do zespołów tworzonych przez studentów, doktorantów i doktorów. Ich celem jest rozwój kadr sektora B+R w najbardziej innowacyjnych obszarach. Maksymalny poziom dofinansowania wynosi 3,5 mln zł, a czas realizacji nie przekracza 36 miesięcy. Do tej pory w ramach obu programów udzielono 67 grantów na łączną sumę ponad 223 mln zł.

POWROTY i HOMING – programy przeznaczone dla młodych doktorów (do 5 lat po uzyskaniu stopnia doktora), którzy powracają do pracy naukowej po przerwie w prowadzeniu badań zarówno z powodu rodzicielstwa, jak i podjęcia pracy w innych sektorach gospodarki oraz młodych doktorów przybywających do Polski z zagranicy, którzy chcieliby poprowadzić badania w Polsce. Powinny one obejmować badania przyczyniające się do rozwiązywania problemów społeczno-gospodarczych, w tym dotyczących rynku globalnego. Okres finansowania projektów wybranych w tych programach wynosił do 24 miesięcy, a ich budżet to około 800 tys. zł. Jak dotąd dofinansowanie otrzymało 58 projektów na łączną kwotę przekraczającą 39 mln zł.

FIRST TEAM – program, którego adresatami są studenci, doktoranci i młodzi doktorzy, przy czym kierownikiem projektu może zostać tylko młody doktor. Preferowaną grupę stanowią naukowcy na początkowym etapie rozwoju kariery naukowej. Wysokość pojedynczego grantu nie przekroczy kwoty 2 mln zł, a okres trwania projektu może wynieść maksymalnie 3 lata, z możliwością przedłużenia o 1 rok przy założeniu, że datą graniczną zakończenia projektu będzie koniec roku 2023. Z możliwości składania wniosków wykluczeni byli młodzi doktorzy, którzy w swojej karierze zakończyli analogiczne projekty, szczególnie w ramach projektów finansowanych ze środków NCBiR oraz NCN. Dofinansowanie uzyskało już 41 projektów na łączną sumę prawie 80 mln zł.

Piotr Kłós

fot. Andrea De Martin (123RF)

Szerokie horyzonty innowacji

Program Ramowy Horyzont 2020 to największy program finansowany przez Komisję Europejską wspierający badania naukowe i innowacje w tej perspektywie. Pozwala on zwiększyć liczbę przełomowych dokonań i odkryć oraz przenieść pomysły z laboratoriów na rynek.

Myśl przewodnia Programu skupia się wokół stworzenia w Europie światowej klasy nauki i technologii, która w konsekwencji stymulować będzie wzrost gospodarczy krajów Unii Europejskiej oraz z nią stowarzyszonych. Jego budżet wynosi blisko 80 mld euro.

Do kogo adresowany jest Horyzont 2020:

- jednostki naukowe
- przedsiębiorstwa
- indywiduani naukowcy
- jednostki administracji samorządowej
- organizacje pozarządowe

Horyzont 2020 tworzą trzy główne filary:

Doskonała baza naukowa wspiera naukowców. Umożliwia im rozwój karier, m.in. poprzez dofinansowanie mobilności czy wynagradzanie osiągnięć naukowych. Do działalności tego filaru należą:

- *Europejska Rada ds. Badań Naukowych*, która finansuje wybitne projekty naukowe indywidualnych naukowców.
- *Działania Marii Skłodowskiej-Curie* wspierające rozwój kariery naukowców w środowiskach akademickich i poza nimi.
- *Przyszłe i powstające technologie*, które inwestują w projekty badawcze wysokiego ryzyka.
- *Infrastruktura badawcza*, która finansuje i zapewnia dostęp do europejskiej infrastruktury badawczej oraz rozwija e-infrastrukturę.

Wiodąca pozycja w przemyśle przyspiesza innowacje i postęp technologiczny w przemyśle wspierając małe i średnie przedsiębiorstwa we wprowadzaniu na rynek innowacyjnych rozwiązań i produktów. W skład tego filaru wchodzi:

- *Wiodąca pozycja w zakresie technologii wspomagających i przemysłowych* umożliwia wdrożenie na rynek produktów, które powstały

z wykorzystaniem przełomowych technologii. Swoim wsparciem obejmuje przede wszystkim sektor produkcyjny, biotechnologii, nanotechnologii, technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz kosmiczny, skupiając się na projektach interdyscyplinarnych i społecznych.

- *Innowacje w MŚP* stymulują wszelkie formy innowacji w małych i średnich przedsiębiorstwach (MŚP), w szczególności tych ukierunkowanych na wejście i rozwój na rynkach międzynarodowych.
- *Dostęp do finansowania ryzyka* pomaga w pozyskaniu pożyczek i kredytów dla firm wprowadzających tzw. projekty wysokiego ryzyka.

Wyzwania społeczne wspierają poszukiwanie rozwiązań dla szeregu istotnych problemów i wyzwań społecznych, takich jak:

- Zdrowie, zmiany demograficzne i dobrostan.
- Bezpieczeństwo żywnościowe, zrównoważone rolnictwo i leśnictwo, badania mórz i wód śródlądowych oraz biogospodarka.
- Czysta, efektywna i bezpieczna energia.
- Inteligentny, ekologiczny i zintegrowany transport.
- Dbłość o klimat i środowisko oraz efektywną gospodarkę zasobami i surowcami.
- Europa w zmieniającym się świecie – integracyjne, innowacyjne i refleksyjne społeczeństwa.
- Ochrona wolności i bezpieczeństwa Europy i jej obywateli.

Finansowanie w tym filarze koncentruje się na projektach międzynarodowych. Udział w większości konkursów wymaga stworzenia konsorcjum, składającego się z co najmniej trzech różnych podmiotów pochodzących z trzech państw członkowskich UE, a realizowane przedsięwzięcia mają mieć profil interdyscyplinarny.

Więcej informacji o Programie Horyzont 2020 znaleźć można w zakładce „Research and Innovation” na stronie internetowej Komisji Europejskiej: www.ec.europa.eu.

Aleksandra Makowiecka
na podstawie materiałów KPK PB UE

E.2020
HORYZONT 2020

fot. Euroregion Karpacki

Twierdza Przemyśl i nowe spojrzenie na historię

Zabytkowa twierdza w Przemyślu stała się miejscem wieloaspektowej polsko-ukraińskiej współpracy kulturalnej. W setną rocznicę wybuchu I wojny światowej, przez cały rok 2014 zorganizowano w niej szereg imprez mających na celu lepsze poznanie się sąsiadów, począwszy od uczniów, a skończywszy na urzędnikach i biznesmenach.

Ta lokalna inicjatywa niewątpliwie wpłynęła na obecne relacje polsko-ukraińskie. Jest to szczególnie ważne w setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. Warto bowiem pamiętać, że jesienią 1918 roku, tuż po opuszczeniu Przemyśla przez wojska austriackie i węgierskie, miasto początkowo zarządzane było wspólnie przez Polaków i Ukraińców.

W grudniu 2014 roku Stowarzyszenie Euroregion Karpacki Polska sfinalizowało projekt *Promocja wspólnego dziedzictwa historyczno-kulturalne-*

go Polski i Ukrainy – „Twierdzy Przemyśl”. Był on współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Współpracy Transgranicznej EISP Polska–Białoruś–Ukraina 2007–2013. Ogólna wartość projektu wyniosła niemal 500 tys. euro, w tym unijnego dofinansowania blisko 450 tys. euro. Celem projektu było wsparcie rozwoju społecznego i gospodarczego obszarów przygranicznych w powiecie przemyskim w Polsce i rejonie mościskim na Ukrainie. W projekcie o charakterze parasolowym w trakcie trwających rok działań podzielonych na 10 mikroprojektów 22 partnerów podjęło w Polsce i na Ukrainie wiele akcji na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów przygranicznych. Wśród nich było np. opracowanie polsko-ukraińskiej strategii promocji „Twierdzy Przemyśl”, warsztaty dla sektora turystycznego, przygotowanie wirtualnych podróży po fortyfikacjach. Zrealizowano także rekonstrukcje historyczne związane z wybuchem I wojny, warsztaty kulinarne i plastyczne, imprezy sportowe i nawiązano współpracę pomiędzy ośmioma szkołami z powiatu przemyskiego oraz rejonu mościskiego.

Od maja do listopada 2014 roku Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpacia „Pro Carpathia” realizowało mikroprojekt nr 1 dla tworzenia narzędzi współpracy transgranicznej. Partnerem wiodącym było Zrzeszenie Samorządów „Euroregion Karpaty – Ukraina”. Jako I Partner wystąpiło Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpacia „Pro Carpathia” zaś jako II Partner – ukraińskie Bractwo Magistrów Akademii Zarządzania Publicznego BRAMA. Bazę stanowiło wspólne dziedzictwo kulturowe i historyczne rejonu mościckiego w obwodzie lwowskim oraz powiatu przemyskiego w woj. podkarpackim.

Turystyka, rekonstrukcje i kulinaria

Regionalna Izba Gospodarcza w Przemyśle, a ze strony ukraińskiej Stowarzyszenie „Jurij Drohobycz” realizowały projekt wspierający rozwój firm sektora turystycznego w regionie pogranicza polsko-ukraińskiego. Do jego realizacji wykorzystano znajdującą się na pograniczu architekturę obronną z czasów I wojny światowej.

Wykorzystując zabytkowe forty Przemyska Agencja Rozwoju Regionalnego oraz ukraińskie Centrum kulturalno-artystyczne „Lwowski Pałac Sztuki” zorganizowały rekonstrukcje wyda-

rzeń historycznych. Inscenizacje były związane z wybuchem I wojny światowej. Przeprowadzono także konferencje we Lwowie i wizyty studyjne na terenach fortów po obydwu stronach granicy.

Promocją o charakterze kulinarnym zajęła się Lokalna Organizacja Turystyczna „Wrota Karpat Wschodnich” wraz z ukraińską organizacją pozarządową „Muzeum Idei”. Odbyły się m.in. warsztaty na temat określonych produktów i dań oraz wydano przewodnik „Regionalna kuchnia i rękodzieło na terenie Twierdzy Przemyśl”.

Polska „Fundacja Kultura Enter” oraz ukraińska organizacja „Lwów – stolica rzemiosł” zorganizowały dwa jarmarki i warsztaty plenerowe. W ramach Mikroprojektu nr 5 stworzono także internetowy portal turystyczny.

Drogę promocji regionu za pomocą sportu i rekreacji „Stowarzyszenie Regia Civitas”, rolę I Partnera pełniła Przemyska Agencja Rozwoju Regionalnego zaś partnerem ukraińskim było Lwowskie Stowarzyszenie Rozwoju Turystyki. Na terenie przemyskiej twierdzy zorganizowano zawody w Nordic Walking, rowerowe oraz narciarsko-snowboardowe, zaś w Przemyśle i we Lwowie przeprowadzono turniej koszykówki.

Fot. Janusz Górnicki / UM Województwa Podkarpackiego

Promocję poprzez turystykę zrealizowało także ukraińskie Stowarzyszenie przewodników górskich „Rovin” wraz z polskim Polskim Towarzystwem Turystyczno-Krajoobrazowym (Oddział im. M. Orłowicza w Przemyślu). W ramach projektu przygotowano program szkoleń dotyczących obsługi ruchu turystycznego dla przedstawicieli Polski i Ukrainy. Ponadto opracowano i wydano podręczniki dotyczące obsługi turystów na pograniczu polsko-ukraińskim. W obiektach Twierdzy Przemyśl oraz innych obiektach w powiecie przemyskim i rejonie mościckim przeprowadzono także sześciodniowe staże dla słuchaczy części teoretycznej. Sfinansowano też ustawienie tablic informacyjnych w pobliżu obiektów turystycznych.

Wirtualny spacer po twierdzy

Związany blisko z twierdzą Przemyśl był Mikroprojekt nr 8, dzięki któremu okolicznym gminom, instytucjom, jednostkom administracji oraz organizacjom pozarządowym i przedsiębiorcom dano dostęp do internetowych sieci społecznościowych. Przez nowy portal „Twierdza Przemyśl” udostępniano materiały informacyjnych wszystkim zainteresowanym podmiotom z rejonu mościckiego i powiatu przemyskiego. Stworzono serwis internetowy zawierający wiadomości, reklamy, forum i blog.

Realne spacerowanie po fortach, miejscach bitew oraz cmentarzach zorganizowała natomiast ukraińska organizacja pozarządowa „Dialog Europejski”.

Jego polskim partnerem był Caritas Archidiecezji Przemyskiej. Celem projektu było zwiększenie atrakcyjności turystycznej fortów wojskowych i cmentarzy oraz wzmocnienie kontaktów kulturalnych i historycznych między mieszkańcami regionów przygranicznych Polski i Ukrainy.

Przyszłościowy projekt, mający szeroki wpływ na przyszłą współpracę transgraniczną w regionie zorganizowały natomiast ukraińska organizacja charytatywna Centrum Inicjatyw Obywatelskich, a ze strony polskiej Związek Ukraińców w Polsce, oddział w Przemyślu. Dzięki środkom unijnym nawiązana została współpraca między uczniami z ośmiu szkół z powiatu przemyskiego w Polsce i rejonu mościckiego na Ukrainie. Dla uczniów zorganizowano specjalne warsztaty, których celem było zachowanie wspólnego dziedzictwa historycznego i kulturowego Polski i Ukrainy. Ten ostatni projekt najlepiej pokazuje sens unijnych programów transgranicznych, dzięki którym młode pokolenia w atrakcyjny sposób zdobywają wiedzę o przeszłości swoich regionów.

Adam Maciejewski

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Z kalendarza transgranicznych wydarzeń

Program Południowy Bałtyk (www.southbaltic.eu) we współpracy z innymi programami transgranicznymi (Polska-Rosja, Öresund-Kattegat-Skagerrak, Baltic Sea Region) uczestniczył w drugiej edycji wydarzenia Baltic Sea Future w Sztokholmie, w dniach 8–9 marca 2018.

Baltic Sea Future to wydarzenie poświęcone zrównoważonemu rozwojowi regionu Morza Bałtyckiego, w tym roku poświęcone zmianom klimatycznym. Uczestniczyło w nim około 350 przedstawicieli administracji publicznej, organizacje pozarządowe i przedstawiciele nauki i biznesu z krajów regionu Morza Bałtyckiego. Południowy Bałtyk wraz z towarzyszącymi programami promował działania ukierunkowane na ochronę środowiska i zapobieganie zmianom klimatycznym.

W tym samym czasie w Gdańsku (8 marca 2018), Południowy Bałtyk wraz z programami współpracy transgranicznej (Polska–Białoruś–Ukraina, Polska–Słowacja, Polska–Saksonia) zorganizował wydarzenie towarzyszące międzynarodowej konferencji *Transport Week*, w której uczestniczyło ponad 400 przedstawicieli branży transportowej. W czasie kilkugodzinnej sesji, uczestnicy spotkania mieli okazję zapoznać się ze specyfiką programów transgranicznych głównie w kontekście możliwości finansowania projektów tego sektora. Podczas prezentacji i panelu dyskusyjnego pokazane zostały przykłady najlepszych praktyk, technologii i rozwiązań dla branży transportowej w realizowanych projektach Interreg oraz ich wpływ na rozwój w regionach transgranicznych.

Program Współpracy Transgranicznej Polska–Rosja 2014–2020 zorganizował w dniach 15–16 marca 2018 w Białymstoku II posiedzenie Wspólnego Komitetu Monitorującego. Podczas spotkania zatwierdzono do dofinansowania trzy Duże Projekty Infrastrukturalne. Ustalono również datę I naboru wniosków w Programie, który rozpocznie się 16 kwietnia, a zakończy 16 lipca br. Nabór będzie otwarty na wszystkie cztery cele tematyczne tj. dziedzictwo kulturowe, środowisko, dostępność oraz bezpieczeństwo granicy.

Program Współpracy Transgranicznej Polska–Białoruś–Ukraina 2014–2020 uczestniczył w *XI Forum Europa–Ukraina* (Rzeszów, 13–14 marca 2018 roku). Wspólny Sekretariat przygotował specjalny panel dyskusyjny pt. „Co wspólnie osiągnęliśmy, jaka droga przed nami?”, którego gośćmi specjalnymi byli Minister Inwestycji i Rozwoju Jerzy Kwieciński, Przewodniczący Lwowskiej Rady Obwodowej Oleksandr Hanuszczyn, Marszałek Województwa Podkarpackiego Władysław Ortyl oraz Dyrektor Centrum Projektów Europejskich Leszek Buller. Kongres zgromadził uczestników z wielu europejskich krajów. W roli moderatora wystąpił kierownik Wspólnego Sekretariatu Technicznego PL–BY–UA Paweł Słowikowski. Uczestnicy dyskusji podsumowali efekty Programu i starali się nakreślić jego przyszłość: – *Podpisanymi umowami prawdopodobnie obejmujemy prawie całość funduszy, które mamy dostępne. Zainteresowanie jest olbrzymie i nasze środki absolutnie tego nie zaspokoją. (...) Liczę na to, że fundusze na kolejną perspektywę będą większe. Jestem przekonany, że ten trzeci filar Polityki Spójności, dotyczący współpracy transgranicznej, utrzymany w kolejnej perspektywie finansowej będzie dysponował nowymi środkami* – podkreślał minister Jerzy Kwieciński.

Przedstawiciele Programu byli też uczestnikami kilku innych paneli dyskusyjnych: *Od stowarzyszenia do unii celnej? Ukraina w poszukiwaniu realistycznego modelu integracji europejskiej. Jak zbudować przyjazną granicę?, Partnerstwo Wschodnie: nowe pomysły dla nowej rzeczywistości oraz W poszukiwaniu sposobów przyspieszenia rozwoju miast i regionów Europy Środkowej i Wschodniej.*

fot. z archiwum forum ekonomicznego

O współpracy można było także porozmawiać przy stoisku informacyjno-promocyjnym Programu w ramach II Targów Wschodnich, które z udziałem około setki wystawców towarzyszyły Forum.

Program Interreg Polska–Słowacja 5 marca 2018 r. rozpoczął nabór wniosków o dofinansowanie dla projektów z obszarów edukacji i uczenia się przez całe życie oraz transportu multimodalnego realizowanych przez partnerów z Polski i Słowacji. Środki przeznaczone na ten cel to 63 mln zł (ponad 15 mln euro), a wnioski można składać do 30 kwietnia 2018 roku. Uroczyste rozpoczęcie naboru wniosków ogłosili Adam Hamryszczak – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju oraz Katerina Mihaľova – Dyrektor Generalny Sekcji Programów Transgranicznych w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Republiki Słowackiej, w czasie spotkania z dziennikarzami, które odbyło się w Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie. Uczestników spotkania powitał Piotr Ćwik, Wojewoda Małopolski. Ogłoszenie naboru poprzedziły szkolenia dla potencjalnych wnioskodawców. Prowadzone były w pięciu miastach w każdym z regionów wsparcia programu. W pierwszej połowie lutego odbyły się w Żylinie i Preszowie po słowackiej stronie grani-

cy. W drugiej części miesiąca kolejno w Bielsku Białej, Rymanowie i Krakowie.

Program Współpracy INTERREG Polska–Saksonia 2014–2020 zorganizował ósme posiedzenie Komitetu Monitorującego (KM), które odbyło się 27 lutego 2018 r. w Klasztorze St. Marienstern w Panschwitz-Kuckau (k. Bautzen). Zostały tam zatwierdzone projekty współpracy polsko-saksońskiej z zakresu edukacji transgranicznej oraz współpracy na rzecz bezpieczeństwa i ekologii. Dofinansowanie uzyskały projekty, które planują zrealizować przed-

Debata Programu
Polska–Białoruś
–Ukraina

Ogłoszenie naboru
w Programie
Polska–Słowacja

fot. UM Województwa Małopolskiego

sięwzięcia dotyczące m.in. wzbogacenia oferty edukacyjnej dla uczniów szkół i przedszkoli z pogranicza, integracji lokalnej społeczności, poprawy bezpieczeństwa (m.in. poprzez dofinansowanie ćwiczeń i wyposażenia Ochotniczych Straży Pożarnych), ochrony zasobów wodnych w zlewni Nysy Łużyckiej oraz współpracy podmiotów i mieszkańców na rzecz adaptacji do zmian klimatu. Łącznie na projekty KM przeznaczył 3,6 mln euro. Lista za-

twierdzonych koncepcji projektów dostępna jest na stronie Programu. W trakcie posiedzenia Komitet przyjął także plan naborów i plan działań informacyjno-promocyjnych na 2018 r. oraz zmiany w podręczniku Programu.

Andrzej Słodki

(na podstawie informacji z programów współpracy)

Spotkaj się z nami

Kiedy i gdzie	Wydarzenie	Udział CPE
11–12 kwietnia, Lublin, Polska	V Ogólnopolska Konferencja Samorządu i Oświaty Edukacja Przyszłości	Centralny Punkt Informacyjny FE, PO Wiedza Edukacja Rozwój
25–27 kwietnia, Lubiana, Słowenia	TEN-T days 2018	Wspólne stoisko Programów Interreg (Południowy Bałtyk)
26–27 kwietnia, Kraków, Polska	IV Europejski Kongres Samorządów	Wspólne stoisko Programów Interreg/EIS, Centralny Punkt Informacyjny FE
10–12 maja, Lwów, Ukraina	Konferencja naukowa pt. „Profesor Benedykt Dybowski – czołowy badacz wspólnego dziedzictwa przyrodniczego Polski, Białorusi i Ukrainy”	Program Polska–Białoruś–Ukraina
11–13 maja, cała Polska	5 edycja Dni Otwartych Funduszy Europejskich	Wszystkie programy (dniotwarte.eu)
31 maja 2018, Żylin, Słowacja	Konferencja naukowa „Innowacyjny rozwój regionów”	Program Polska–Słowacja
22–23 maja, Svetlogorsk, Rosja	VIII Forum Regionów Partnerskich Obwodu Kaliningradzkiego	Program Polska–Rosja
23–24 maja, Kłajpeda, Litwa	Wydarzenie roczne programu	Program Południowy Bałtyk
31 maja–1 czerwca, Burgas, Bułgaria	European Maritime Day	Program Południowy Bałtyk
4–5 czerwca, Tallinn, Estonia	Forum EUSBSR	Program Południowy Bałtyk
7–8 czerwca, Olsztyn, Polska	II Kongres Przyszłości	Program Polska–Rosja
13–16 czerwca, Szczecin, Polska	Międzynarodowy Kongres Morski	Program Południowy Bałtyk
19–20 czerwca, Lwów, Ukraina	Główny koncert z okazji 15-lecia współpracy na pograniczu polsko-białorusko-ukraińskim i konferencja Programu	Program Polska-Białoruś-Ukraina

CPE ma Rzecznika

Od stycznia 2018 roku Centrum Projektów Europejskich ma swojego Rzecznika Funduszy Europejskich (RFE). Został nim Grzegorz Mickiewicz, który pełni tę funkcję w randze Zastępcy Dyrektora.

Powołanie Rzecznika w CPE to wypełnienie przepisów znówelizowanej ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (ustawa wdrożeniowa).

Zgodnie z tymi uregulowaniami rzecznika obligatoryjnie powołują instytucje zarządzające danymi programami operacyjnymi, ale fakulta-

tywnie również inne instytucje systemu realizacji programów operacyjnych, do których jest zaliczane CPE.

Zdaniem Leszka Buller, Dyrektora Centrum powołanie Rzecznika Funduszy Europejskich usprawni kontakt pomiędzy CPE a beneficjentami. Uwagi i opinie zgłaszane Rzecznikowi przyczynią się do zwiększenia skuteczności wdrażania środków będących w dyspozycji CPE. Tym samym poprawi się efektywność wydatkowania środków publicznych dostępnych w perspektywie finansowej UE na lata 2014–2020.

Zgłoszenie do Rzecznika może przekazać każda osoba lub podmiot zainteresowane wdrażaniem środków będących w dyspozycji CPE, w tym wnioskodawcy i beneficjenci. Zgłoszenie powinno być skierowane listownie na adres CPE lub złożone podczas wizyty u Rzecznika w siedzibie Centrum.

Co ważne – żadne wystąpienie do Rzecznika Funduszy Europejskich w CPE nie wstrzymuje toku postępowań prowadzonych przez inne organy oraz biegu terminów dotyczących tych postępowań.

(M)

Grzegorz Mickiewicz posiada kilkunastoletnie doświadczenie w przygotowywaniu i wdrażaniu projektów współfinansowanych ze środków UE na szczeblu samorządowym i rządowym. Ostatnie dwa lata pracował w Ministerstwie Rozwoju, a wcześniej w biznesie i kilku samorządach, gdzie zajmował się rozwojem i inwestycjami.

fot. CPE

- Przyjmowanie i weryfikacja zgłoszeń dotyczących utrudnień w procesie aplikowania o środki będące w dyspozycji CPE.
- Udział w procesie odwoławczym beneficjentów.
- Przyjmowanie i weryfikacja propozycji usprawnień w procesie aplikowania o środki zewnętrzne.
- Konsultowanie, wspomaganie, nadzorowanie i analizowanie oraz udzielanie wyjaśnień dotyczących otrzymanych zgłoszeń.
- Przegląd procedur w CPE pod kątem przejrzystości, jawności i efektywności procesu naboru wniosków o dofinansowanie.
- Wsparcie w kontaktach z instytucjami zarządzającymi poszczególnymi programami operacyjnymi.
- Innego rodzaju działania dotyczące identyfikowanych przez zgłaszających utrudnień.

Główne zadania

W słowiańskiej rodzinie

Rozmowa z pracownikami Wspólnego Sekretariatu Technicznego Programu Współpracy Transgranicznej Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina 2014–2020: Kasią Wyporską, Ekspertem ds. Projektu oraz Staszkiem Bielańskim, Koordynatorem Zespołu Programowego.

Z Kasią spotykamy się przy jej biurku w biurze Centrum Projektów Europejskich w Warszawie, pracuje przy nim już blisko 9 lat. Jak opowiada, gdy przyszła do pracy z okna widziała panoramę Warszawy, gdzie górował Pałac Kultury i Nauki. Przez te kilka lat krajobraz się zmienił, jednak nie jej satysfakcja z pracy.

Co sprawiło, że zainteresowała Cię praca przy realizacji unijnych projektów międzynarodowych?

Może zabrzmiało to nieco zaskakująco, ale dla mnie Wschód jest magiczny. Od zawsze interesowałam się tą częścią Europy i jej kulturą, czytałam na ten temat sporo książek. Podziwiam wschodnie bogactwo kultury, piękno literatury, dziewiczość natury. Ale jest również druga strona... Jakiś czas temu poznałam koleżankę, Rosjankę. Obie jesteśmy Słowiankami, mamy tyle samo lat, zawodowo zajmujemy się podobnymi zagadnieniami, mamy dzieci. Jednak żyjemy w dwóch różnych światach – dzięki tej przyjaźni zrozumiałam, jak różne warunki życia posiadamy, jak wielkie dysproporcje dzielą ludzi po obu stronach granicy. Postanowiłam coś z tym zrobić. I tak znalazłam się w Centrum Projektów Europejskich, gdzie zlokalizowany jest Wspólny Sekretariat Techniczny Programu Polska-Białoruś-Ukraina.

Staszek, kolega Kasi z zespołu wdrażającego Program Polska-Białoruś-Ukraina, dołączył do CPE dwa lata później. Zapytany o to, jak znalazł się w tym miejscu opowiada nieco inną historię:

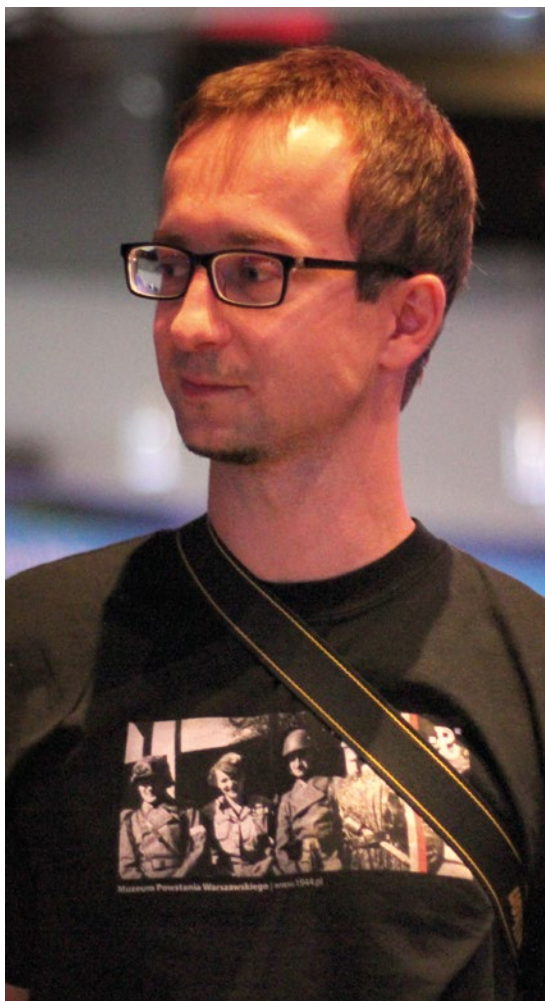
W realizację programów współpracy międzynarodowej mocno wciągnąłem się już w poprzed-

niej pracy w ówczesnym Ministerstwie Rozwoju Regionalnego. To tam poznałem specyfikę i poszczególne fazy wdrażania programów, od tworzenia ich strategii i kształtu, poprzez nabory, wybór i realizację projektów, po ich rozliczanie. Zdałem sobie sprawę, że w pracy w instytucji zarządzającej trochę brakuje bezpośrednich kontaktów z aplikantami i beneficjentami programów, praca z „żywym” projektem i obserwacja efektów jego realizacji, pomoc w rozwiązywaniu problemów w jego realizacji. To były argumenty, obok podobnego jak u Kasi, zainteresowania tematyką szeroko rozumianego Wschodu, które zdecydowały o mojej pracy właśnie w tym miejscu.

Wygląda na to, że nie jesteście tu przypadkowo. Co w swojej pracy lubicie najbardziej?

Staszek: Z natury jestem człowiekiem aktywnym, więc potrzebuję wciąż nowych wyzwań, a ta praca mi to zapewnia. Jako koordynator zespołu programowego odpowiadam za pracę zespołu, który, krótko rzecz ujmując, zajmuje się strategią i ogólnym funkcjonowaniem Programu oraz działaniami informacyjno-promocyjnymi. Czuwamy nad procedurami i dokumentami programowymi, obsługujemy umowy z oddziałami Programu w Rzeszowie, Lwowie i Brześciu, a także Białoruskim Krajowym Punktem Kontaktowym w Mińsku. Mamy więc szczególny kontakt z tym, co również w realizacji Programu stanowi nie lada wyzwanie, a mianowicie styk dwóch porządków prawnych – Unii Europejskiej z jednej strony (Polska i Komisja Europejska) i krajów z nią sąsiadujących z drugiej strony (Białoruś, Ukraina). Szukanie wspólnego mianownika i tworzenie jak najlepszych warunków do wdrażania projektów to zadanie całego Sekretariatu – ambitne i właśnie dlatego satysfakcjonujące.

Kasia: Ja po prostu lubię ludzi. Sekretariat PBU to zespół inteligentnych, pracowitych i rzetelnych osób, które wzajemnie się wspierają. Pracujemy razem od wielu lat – zawsze możemy na siebie liczyć i dzielimy się własnymi doświadczeniami. To jest niezwykle cenne przy wdrażaniu projektów, ponieważ każdy z nich jest zupełnie inny. Z drugiej strony, podobnie jak Staszek, doceniam bezpośredni kontakt z beneficjentami. Na szkole-

fot. WST PWT Polska – Białoruś – Ukraina 2014–2020

niach, które mam przyjemność dla nich prowadzić, czy też w trakcie wizyt w miejscu realizacji projektu poznaję od podszewki ich punkt widzenia i problemy jakie napotykają. To z kolei pomaga mi tak zarządzać projektem, aby doprowadzić do jego efektywnego i terminowego zakończenia. Wtedy przychodzi ta największa nagroda: zobaczyć na własne oczy namacalne efekty projektu! Kontrole beneficjentów to dla nas nie tylko obowiązki, ale też okazja wyjścia zza biurka, spotkania z osobami wdrażającymi i zobaczenia efektów wielomiesięcznej pracy.

A który z projektów zrobił na Tobie największe wrażenie?

Kasia: Bardzo pozytywnie zaskoczył mnie projekt, który zakładał poprawę infrastruktury turystycznej i promocji dwóch uzdrowisk. Ze strony polskiej udział wzięło uzdrowisko Horyniec-Zdrój, znajdujące się na południowym skraju Rostocza, ze strony ukraińskiej był to obiekt Morszyn położony pośród tysiąca kilometrów kwadratowych ekologicznie czystych lasów w obwodzie lwow-

skim. W Horyńcu-Zdroju powstała całoroczna pijalnia wody mineralnej, amfiteatr i fontanny. Największe jednak wrażenie zrobił na mnie olbrzymi park z urokliwie oświetlonymi alejkami. Niektóre ze ścieżek mają formę drewnianego pomostu, dzięki temu osoby z niepełnosprawnościami i rodzice z wózkami mogą zapuścić się w podmokłe rejony rozległego parku. Park ozdobiono przepięknym labiryntem z żywopłotu, a także malowniczą sadzawką dla ptactwa wodnego. Jego efekty przekroczyły moje wszelkie oczekiwania! Skala projektu, wygląd uzdrowiska oraz piękno i wyjątkowość powstałego w efekcie realizacji projektu parku są absolutnie niepowtarzalne! Byłam naprawdę dumna z tego projektu!

Staszek: W realizacji poprzedniej edycji Programu zajmowałem się m.in. tzw. projektami parasolowymi (projekty składające się z kilku/kilkunastu mikroprojektów o podobnej tematyce i wspólnych celach). Jeden z projektów, który zapamiętałam jako dobrze przygotowany i ciekawy, a który miałem przyjemność przygotowywać do momentu podpisania umowy, to był projekt Transgraniczne Centrum Wsparcia Rynku Pracy, którego liderem

Staszek Bielański
i Kasia Wyporska

był Europejski Dom Spotkań – Fundacja Nowy Staw. Na tle innych projektów parasolowych, skoncentrowanych głównie wokół promocji turystycznego i zdrowotnego potencjału regionów, ten wyróżniał się przede wszystkim tematyką. Dotyczył bowiem przygotowania osób młodych do wejścia na rynek pracy. Zadania projektu były kompleksowe, poczynając od badania ich potrzeb, poprzez szkolenia i warsztaty z psychologami i doradcami zawodowymi, po kształtowanie kompetencji i umiejętności zaprezentowania ich przyszłemu pracodawcy. W trakcie realizacji projektu opracowano i wykorzystywano innowacyjne metody kształcenia i uczenia, przede wszystkim innowacyjne gry multimedialne z zakresu doradztwa zawodowego. Grając w nie młodzież i osoby wkraczające na rynek pracy mogły ćwiczyć umiejętność poznawania siebie pod kątem planowania swojej kariery i poszukiwania pracy.

Gdy się z Wami rozmawia, od razu widać, że każdy Menedżer Projektu „żyje życiem projektu”. Czy oprócz tego znajdujecie również czas na to, aby się wzajemnie zaprzyjaźnić?

Kasia i Staszek: Co to za pytanie, oczywiście, że tak! Zespół sekretariatu PBU to 20 osób, pocho-

dzących z różnych stron Polski, Białorusi i Ukrainy, mający odmienne spojrzenie na wiele spraw. Dzięki temu potrafią oni dostrzec kwestie, które czasem nam umykają. Nasi zespołowi koledzy są dla nas naprawdę nieocenionym atutem. Pracujemy ze sobą od wielu lat, mieliśmy więc trochę czasu, żeby się poznać. Wspólne wyjazdy służbowe wiążą się nie tylko ze sprawami projektowymi. Podczas wielogodzinnych podróży np. na Zakarpacie, czy do Homla mamy doskonałą okazję, by porozmawiać dosłownie o wszystkim, naszych pasjach, marzeniach i sukcesach w życiu prywatnym.

Kasia: Od siebie mogę dodać, że do naszych największych osiągnięć na polu rodzinnym należą przede wszystkim nasze dzieci, które urodziły się w trakcie realizacji Programu – od chwili utworzenia sekretariatu Programu w roku 2009 w naszym zespole urodziło się aż dwanaścioro dzieci! Wymieniamy się więc nie tylko doświadczeniami zawodowymi, ale również ubrankami i zabawkami dla dzieci:) Jesteśmy jak jedna wielka słowiańska rodzina:).

Rozmawiała Ola Makowiecka

15 lat współpracy na pograniczu Polski, Białorusi i Ukrainy

Piętnaście lat trwa współpraca transgraniczna na pograniczu Polski, Białorusi i Ukrainy. Z tej okazji przygotowano cykl otwartych imprez, głównie koncertów, które mają zwiększyć społeczną wiedzę o tym programie i jego efektach.

Pierwsze wspólne działania trzech sąsiadujących ze sobą państw rozpoczęły się w sierpniu 2003 roku. Wtedy to przedstawiciele Polski, Białorusi i Ukrainy przekazali władzom Unii Europejskiej projekt działań integracyjnych możliwych do sfinansowania z dostępnych wówczas unijnych funduszy strukturalnych.

W Polsce przez piętnaście lat największymi beneficjentami tych środków okazały się samorządy (39 proc. wartości wsparcia), organizacje pozarządowe (17 proc.) oraz lokalne organy rządowe, czyli starostwa (12 proc.), które otrzymywały dofinansowanie np. dla straży pożarnych, remonty dróg i ochronę środowiska.

W związku z przypadającym w tym roku piętnastolecie programu we wszystkich trzech krajach zaplanowano cykl imprez okolicznościowych. Dominują wśród nich wydarzenia muzyczne, dla podkreślenia roli, jaką na pograniczach zapewnia lokalna muzyka.

Cztery koncerty zaplanowano na Białorusi, cztery w Polsce zaś sześć na Ukrainie. Będą się one odbywać od 27 maja (Sokołów Podlaski) do lipca (Białoruś) pod wspólną nazwą „Melodie Pogranicza”. Oficjalną inaugurację obchodów przewidziano na 8 i 9 czerwca podczas Karpaty Fest II, przygotowanego na zamku w Użgorodzie.

Specjalny charakter będzie mieć też koncert we Lwowie, w czasie rocznej konferencji podsumowującej w dniach 19 i 20 czerwca. Wybrane miejsca nie są przypadkowe. To ośrodki, które otrzymały wsparcie w ramach programu. Dotyczy to nie tylko konkretnych obiektów, ale też miejscowości. Więcej na www.pbu2020.eu

Funduszowe mariaże

Realizując projekty międzynarodowe w Centrum Projektów Europejskich jesteśmy świadkami wielu fantastycznych relacji zawiązywanych dzięki inwestycjom realizowanym z Funduszy Europejskich.

Do tych najważniejszych możemy zaliczyć niezliczone wieloletnie przyjaźnie zawarte pomiędzy partnerami z różnych stron granicy, które trwają nawet po zakończeniu projektów. Pojawiły się nawet międzynarodowe małżeństwa, zarówno wśród beneficjentów, czy partnerów, jak i pośród pracowników CPE.

Parytet złota

Pracując w międzynarodowym towarzystwie czasami napotykamy też różne bariery – kulturowe, prawne itd. Tą najbardziej oczywistą jest język, w jakim komunikują się między sobą partnerzy, instytucje zarządzające, czy pośredniczące.

Językiem najczęściej stosowanym jest oczywiście, jak na Unię Europejską przystało – język angielski. Jednak przedstawiciele różnych stron Europy podchodzą do kwestii tłumaczeń na wiele sposobów, co dostarcza zabawnych sytuacji w naszej codziennej pracy.

Przykładem mogą być dość oryginalne tłumaczenia nazw swoich instytucji przez Wnioskodawców (np. Municipality of Eagles), czy nawet nazwisk (np. John Immortal).

Jedną z najweselszych historii, z jaką zetknęliśmy się ostatnio w Centrum, było przetłumaczenie w raporcie treści faktury, zawierającej kwotę w polskich złotych. Beneficjent przetłumaczył ją jako: „equivalent in gold”, co w tłumaczeniu dosłownym oznacza „przeliczenie w złocie”.

Wydawało się, że XIX-wieczna makroekonomiczna zasada przeliczania waluty w ekwiwalent w złocie (parytet złota) przeminęła wraz z II wojną światową, a jednak...

Z archiwum CPE

Foto-zagadka

Który ogród zoologiczny we wschodniej Polsce otrzymał dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego oraz z Programu Współpracy Transgranicznej?

Wśród autorów poprawnej odpowiedzi (na adres: redakcja@cpe.gov.pl) rozlosujemy pamiątkowe nagrody.

Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich

Usługi PIFE

**Diagnoza
pomysłu**

**Wskazanie źródeł
wsparcia z FE**

**Konsultacje na etapie
przygotowania wniosku**

**Konsultacje na etapie
realizacji projektu**

**Szkolenia
o FE**

**Spotkania
informacyjne**

74

**punkty
informacyjne**

335 412

**konsultacji
w 2017 r.**

Centralny Punkt Informacyjny FE (Warszawa)

Główne Punkty Informacyjne

(Białystok, Bydgoszcz, Gdańsk, Katowice, Kielce, Kraków,
Lublin, Łódź, Olsztyn, Opole, Poznań, Rzeszów, Szczecin,
Toruń, Warszawa, Wrocław, Zielona Góra)

Lokalne oraz Mobilne Punkty Informacyjne w całej Polsce

Konsultacje:

telefoniczne
mailowe oraz pisemne
bezpośrednie

Zapytaj

o Fundusze Europejskie

Znajdź najbliższy
Punkt Informacyjny na:

www.FunduszeEuropejskie.gov.pl/punkty

Bezpłatne konsultacje

Konsultacje indywidualne u klienta
(po uzgodnieniu z PIFE)

w Centrum

„w Centrum – Magazyn Projektów Europejskich” to kwartalnik wydawany przez jednostkę budżetową Centrum Projektów Europejskich w celu popularyzacji wiedzy o Funduszach Europejskich (FE) oraz o projektach współfinansowanych ze środków unijnych. Intencją wydawcy jest integrowanie wiedzy o dostępnych FE, które leżą w gestii różnych instytucji i dostarczanie kompleksowych informacji potencjalnym wnioskodawcom oraz innym odbiorcom.

Redakcja

Edyta Żyła, Aleksandra Makowiecka, Aleksandra Obarska, Andrzej Słodki, Piotr Kłos, Magdalena Pokrzycka-Walczak, Adam Maciejewski, Centralny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich.

Redakcja współpracuje także z autorami zewnętrznymi.

Zapraszamy do zgłaszania propozycji tematów, które Państwa zdaniem warto opisać szczegółowo w kolejnych wydaniach magazynu.

Kontakt

redakcja@cpe.gov.pl
Centrum Projektów Europejskich
ul. Domaniewska 39a
02-672 Warszawa
www.cpe.gov.pl
www.FunduszeEuropejskie.gov.pl

Publikacja współfinansowana jest ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014–2020.

Informacje podawane w magazynie „w Centrum” nie stanowią oficjalnego stanowiska Instytucji Zarządzających, Pośredniczących i Wdrażających poszczególne Programy Operacyjne i nie mogą stanowić podstawy do formułowania jakichkolwiek roszczeń. Nie stanowią także oferty w rozumieniu prawa polskiego. Redakcja „w Centrum” nie odpowiada za błędną interpretację udzielonych informacji, ani za skutki czynności podjętych na ich podstawie.

Egzemplarz bezpłatny
Nakład: 2,5 tys. egzemplarzy

Zdjęcie na okładce

Aleksiej Butenkov (I23RF)

Opracowanie graficzne

2code.pl

CENTRUM PROJEKTÓW
EUROPEJSKICH

www.cpe.gov.pl
www.FunduszeEuropejskie.gov.pl

**Punkt
Informacyjny**
Fundusze Europejskie

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

